

Pred govorom prezidenta Beneša

Ceškoslovaška vlada storila vse, da se pogajanja obnove — Protidržavne manifestacije sudetskih Nemcev — Tudi zastopnik Madžarov grozi — Odločen odpor proti eventualnemu predlogu za plebiscit

VLADA UGODILA NEMCEM.

PRAGA, 10. septembra. Praška vlada se trudi z najresnejšo voljo, da bi izbila Nemcem iz rok tudi moravsko-ostrovsko pretvezo, ki so jo porabili za prekinitve pogajanj. Dasi je krivda aretiranih Nemcev dokazana, je vlada vendar ugodila Nemcem, ki so zahtevali zadoščenje in kaznovanje krivcev. To zadoščenje je bilo formulirano v izjavi, da so varnostni organi postopali surovo in prekoračili dovoljene meje in se zato suspendirajo. Vlada je tako Nemcem ugodila in jim izbila iz rok orožje, katerega so se poslužili. Sedaj je od Nemcev odvisno, da prekličejo svoj sklep in prično pogajanja. Doslej tega še niso storili. Prav tako se tudi niso odzvali klicu vlade, naj pomirilo svoje pristaše in ustvarijo znosnejše vzdušje.

VELEIZDAJALSKO RAZPOLOŽENJE.

Razpoloženje med pristaši sudetsko-nemške stranke postaja vedno bolj radikalno. Pri manifestacijah in demonstracijah se slišijo klici, ki prav nič ne dokazujejo, da bi Nemci sploh še hoteli kakršenkoli sporazum s Čehi. Manifestanti in demonstranti vzklikajo Hitlerju, enotni nemški državi vseh Nemcev, prepevajo nemške državne in nacionalno-socialistične pesmi ter se sploh obnašajo tako, kakor bi že bili v Nemčiji. Zelo značilno je tudi, da nosi Konrad Henlein v Nürnbergu krog »gauleiterja« z znaki, dasi je češkoslovaški in ne nemški državljani. Kljub vsemu temu praška vlada proti nikomur ničesar ne ukrene in dovoli Nemcem, da počenajajo, kar hočejo. Tudi češko prebivalstvo ohranja občudovanja vredno mirno kri.

NOVI INCIDENTI.

PRAGA, 10. septembra. Tudi tekom včerajšnjega dneva je bilo po raznih sudetsko-nemških krajih več incidentov, ki so jih izzvali Nemci s svojim izzivalnim obnašanjem. Ponehoda je moralo intervenirati tudi orožništvo, odnosno policija. Ob tej priliki je bilo nekaj ljudi lažje ranjenih.

PRED BENEŠEVIM GOVOROM.

PRAGA, 10. septembra. Položaj se včeraj ni bistveno spremenil. Ministrski predsednik dr. Hodža je sprejel ponovno zastopnike sudetskih Nemcev in jim sporočil rezultate uradne preiskave v Moravski Ostravi in drugod ter ukrepe vlade za kaznovanje »krivcev«. Potem je sprejel zastopnike tiska in jih seznanil do vseh podrobnosti o četrti ponudbi Nemcem za ureditev narodnostnega problema. Ta načrt je tak, kakršnega je vaš poročevalec že prej sporočil. Z njim se daje češkoslovaškim narodnim manjšinam enakovrnost in avtonomijo v okviru kantonov. Rzne konference se nadaljujejo tudi danes. Popoldne bo Hodža zopet sprejel zastopnike Nemcev, ob 18. uri pa bo govoril po radiu dr. Beneš. Predsednik bo v svojem govoru apeliral na vse državljanke, naj se pomirijo. Oprl se bo tudi na spomenico, ki jo je podpisalo milijon Čehov, v kateri zahtevajo, da vlada ne popusti nič več Nemcem, kakor je že dostoj.

NEMCI PRI BENEŠU.

PRAGA, 10. septembra. Predsednik republike dr. Beneš je sprejel danes popoldne ob 11.15 uri zastopnike sudetskih Nemcev in z njimi podrobno razpravljalo o splošnem položaju in o podrobnostih glede vsebine in smisla najnovejših vladnih predlogov za ureditev narodnostnega

vprašanja na Češkoslovaškem. Ta avdienca se je vršila na predsednikovo željo, ker je hotel razčistiti še nekatera vprašanja pred svojim govorom, ki ga bo imel, kakor že napovedano, danes popoldne v radiu. Dr. Beneš bo govoril v češčini, slovaščini in nemščini. Kakor se v zadnjem trenutku zatrjuje, se bodo pogajanja z Nemci nadaljevala v torek, dne 13. t. m.

IZJAVE VODITELJEV MANJŠIN.

PRAGA, 10. septembra. Po skupnem posvetovanju, ki so ga imeli voditelji Nemcev, Madžarov, Poljakov in Slovaške ljudske stranke v Pragi, so podali časnikarjem izjave, v katerih so obrazložili svoje stališče in zahteve. Sestanka so se udeležili: za Nemce dr. Frank in dr. Šebekovsky, za Slovaško ljudsko stranko dr. Tiso, za Madžare dr. Szüllö, Anton Jarosz in grof Esterhazy, za Poljake pa poslanec dr. Wolf. Grof Esterhazy je dejal časnikarjem, da zahtevajo Madžari isti položaj kot Nemci. To vprašanje se pa mora hitro in temeljito rešiti, ker je sedaj zadnja priložnost za mirno rešitev. O kompromisu sploh ne more več biti govora. Dr. Tiso je naglasil, da

bo vodila Slovaška ljudska stranka dalje boj v duhu Hlinka. Zahtevajo preureditev države po načellu pittsburske pogodbe. Dr. Wolf je pa govoril o raznarodovanju Poljakov in izjavil, da zahtevajo Poljaki popolno teritorialno avtonomijo v okviru ozemlja, ki je pripadalo poljski manjšini leta 1918.

PROTI PLEBISCITU.

PRAGA, 10. septembra. Večje zanimanje kakor za domače dogodke vlada danes tu za korake, ki jih zopet pripravlja Anglija in za govor, ki ga bo imel Hitler v ponedeljek v Nürnbergu. Sedaj je odvisno vse od splošnega položaja, kakor se bo razvil izven Češkoslovaške. Listi razpravljajo obširno o raznih glasovih, ki se pripravljajo v tujem tisku, zlasti pa o ponekod sproženih mislih na plebiscit. Plebiscit bi Češkoslovaška odločno odklonila, najsi bi ga kdorkoli predlagal. »Kdor manipulira z idejo plebiscita, se igra z ognjem.« To pisanje se nanaša na predloge Warda Princea in vesti, da bo plebiscit, ki naj odloči nadaljnjo državno pripadnost sudetskih Nemcev, zahteval tudi Hitler v svojem govoru v Nürnbergu.

Nova angleška intervencija

SKLICANJE SEJE ANGLEŠKEGA MINISTRskega SVETA ZA PONEDELJEK. KONFERENCA MINISTROV. — NOVA NAVODILA HENDERSONU.

LONDON, 10. septembra. Angleška vlada je sklicala za ponedeljek sejo ministrskega sveta, ki se bo vršila istočasno s pričakovanim Hitlerjevim govorom. V zunanjem ministrstvu se naglašja, da praške vlade ni mogoče siliti k še nadaljnjim koncesijam. To stališče je najbrže v zvezi s pritiskom Francije na London. Zatrjuje se, da je o tem bil obveščen tudi predsednik dr. Beneš. Konference vodilnih ministrov, ki so se ukvarjali z nastalim položajem okoli Češkoslovaške, so se tudi včeraj nadaljevale. Zunanji minister Halifax je odpovedal svoj odhod v Ženevo in tudi vojni minister Hoare Belisha ni odpotoval k vaju v Aldershot. Ministri so po vesti »Daily Expressa« razpravljali: 1. O novi prošnji francoske vlade, naj se takoj sporoči Hitlerju, da bi vsak napad na Češkoslovaško pomenil evropsko vojno in 2. o prošnji češkoslovaške vlade, da je treba zajamčiti vsako oslabitev strateških pozicij ČSR z angleškimi in francoskimi jamstvi.

LONDON, 10. septembra. »Daily Herald« poroča, da je angleški poslanik v Berlinu Henderson dobil nova navodila, naj ponovno izjavi nemški vladi, da ne more računati z angleško nevtralnostjo v primeru nemškega napada na Češkoslovaško. To nalogo je Henderson izvršil včeraj v Nürnbergu na sestanku z nemškimi zunanjim ministrom Ribbentropom. Isti list pravi dalje, da namerava Litvinov sprožiti češkoslovaško vprašanje tudi pred sejo Zveze narodov v Ženevi na temelju člena 11 pakta. »Daily Herald« zahteva sklicanje parlamenta in pravi, da niti en sam odgovorni Anglež ne more verjeti, da bi Anglija mogla ostati v primeru evropske vojne nevtralna. Zaradi tega se ne sme še dalje mečkati, ampak je treba to tudi uradno jasno in glasno povedati.

LONDON, 10. septembra. Havas. Včerajšnja posvetovanja angleških vodilnih ministrov s prominentnimi osebnostmi javnega življenja so trajala 5 ur. Dej-

stvo, da se je zunanji minister Halifax dalje časa razgovarjal s svojim prednikom Edenom in da je predsednik vlade Chamberlain sprejel voditelja opozicije majorja Atleea, dokazuje jasno, da si hoče vlada zagotoviti podporo vseh političnih skupin. Chamberlain je sprejel tudi sira Archibalda Sinclaira in Winstona Churchilla.

Ta posvetovanja so bila v zvezi s postrojitvijo mednarodnega položaja. Tu se sodi, da je stališče sudetskih Nemcev obenem barometer za razvoj dogodkov v Nemčiji. Zaradi tega se stališču sudetskih Nemcev v Londonu ne prisojja več prejšnja pomembnost. Vprašanje je le, ali je Nemčija sploh voljna odstraniti napetost političnega položaja in omogočiti rešitev sudetsko-nemškega vprašanja v okviru ČSR? V Londonskem zunanjem ministrstvu so prepričani, da je šla praška vlada v svojih koncesijah že do skrajnih mej. Sedaj je vprašanje, ali bo Nemčija nove praške ponudbe sprejela in ali se bodo sudetski Nemci odločili za poštena pogajanja in ne bodo le znova skušali pridobivati čas, da dajo z zavlačevanjem zunanjim faktorjem možnost za sklepe, ki bi resnost položaja še stopnjevali.

V Londonu poznajo dobro stališče Francije in razumejo njeno željo, da London točno določi svoje stališče in ga razločno pove vsem, ki v odločnost angleške vlade morda še dvomijo. Angleška vlada se dobro zaveda resnosti položaja. To dokazujejo posvetovanja in sklicanja izrednega ministrskega sveta za ponedeljek, na katerem bodo sprejeti zelo odločilni sklepi. S tem v zvezi se opozarja na izjave poslanika Hendersona nemškemu zunanjemu ministru Ribbentropu, v katerih je ponovno opisal posledice, ki bi jih povzročil vsak napad na suverenost ČSR. Ker pa to še ne zadostuje, da bi vse v Nemčiji pričalo o resni odločitvi Anglije, se tu zatrjuje, da se morajo storiti še odločnejši koraki, da se da tudi izjavi z dne 21. maja še močnejši poudarek.

Zapiski

Ruske obveznosti

Znan je Hitlerjev načrt izolirati Rusijo in jo izriniti iz Evrope; zato tudi hoče uničiti ali pa vsaj nevtralizirati Češkoslovaško. Rusija, ki je bila vedno za pravice narodov, se danes kaže z vso ostrostjo proti avtonomiji sudetskih Nemcev. Nemški veleposlanik v Moskvi je rusko vlado že opozoril na te pravice narodov, da odločajo sami o svoji usodi in te pravice naj bi veljale tudi za sudetske Nemce. Vendar je dobil odgovor, da Rusija ne priznava Nemčiji prvenstva za ta ideal. Litvinov je dejal, da bo Rusija smatrala vsak napad na Češkoslovaško, pa naj pride iz kateregakoli vzroka, kot neprovocirani napad, ki bo seveda imel svoje posledice. (»Le Temps«.)

Vez miru in svobode

Francoski zunanji minister Georges Bonnet je ob priliki odkritja spomenika Američanom, ki so se borili med svetovno vojno na strani Antante, dejal, da Francozi vedo, da imajo za seboj ameriško javno mnenje tisti trenotek, ko je z njimi pravica. »Vemo pa, da bo te francosko-ameriške solidarnosti takoj konec, če se bodo eni ali drugi postavili v fronto proti miru in svobodi.«

Mnenje uglednega Španca

Španski javni delavec, politik, publicist in diplomat Salvador de Madariaga, ki se je že v začetku državljanske vojne umaknil v tujino, ker ne odobrava politike nasilja, je napisal izdajatelju »Timesa« pismo, v katerem poziva Franca, naj sklene mir, ker sta pač že obe strani prišli do prepričanja, da ne moreta druga drugo uničiti. V takih okoliščinah ni vojna več samo zločin, ampak tudi norost.

Goebbelsova taktika

V Berlinu mislijo, da se je poleg Rosenberga, ki zastopa pomirljivo stališče v češkoslovaškem sporu, zaradi kolonij, ki naj bi jih Nemčija na drugi strani dobila, odločil za to stališče tudi Goebbels. Mnenja je, da bi mirna rešitev spora Hitlerju veliko koristila ne samo v zunanjem svetu, ampak tudi med Nemci samimi, ki večinoma niso navdušeni za vojne avanture. Pravijo, da ima načrt za mirovno konferenco jugovzhoda Evrope pod vodstvom Nemčije. Češkoslovaška naj bi odstopila sudetski teritorij, dobila pa bi zato gospodarske koncesije. S to politiko bi si Nemčija pridobila tudi kolonije.

Bratska skupnost

Sarajevska revija »Pregled«, ki je posvetila svojo zadnjo številko Češkoslovaški, priobčuje članek Jovana Kršića »Naša Čehoslovaška«, v katerem pravi avtor: »Mi na slovenskem jugu z nemirno zasledujemo današnjo borbo Češkoslovaške: zavedamo se, da se Češkoslovaška bori tudi za nas, čeprav ne v našem imenu. Danes bolj ko kdaj čutimo, da je Češkoslovaška naša, naša ne samo po mistični enoti krvi, temveč tudi po borbi za ideale svobode in človečanstva, ki so nam bili vedno skupni. Češkoslovaška je naša kakor je naša Jugoslavija, kajti obe državi sta delo skupnih bojev. Tvorci Češkoslovaške so se opirali v svojih borbah v emigraciji tudi na Jugoslovane, zatirane, ali nepremagljive; češki dobrovoljci so se bojevali v srbski armadi, čeprav v avstrijskih uniformah... Jugoslovani smo s srcem in voljo ter s svojo silo na strani Češkoslovaške, in mi to pred nikomer ne tajimo. S tem manifestiramo za praktično slovansko vzajemnost, ki nam more zagotoviti to, kar je našega. In češkoslovaška demokracija je tudi naša!«

Maribor, 10. septembra.

Meseca maja, ko je bil zunanje-politični položaj silno napet, je predsednik češko-slovaške republike dr. Edvard Beneš dejal v mestecu Taboru, znanem iz husitskih bojev, te-le zelo zanimive besede: »Verujem v demokracijo, prepričan sem, da se bo v nevarnosti vedno dobro obnesla — izkazala se je z vsemi svojimi dobrinami v dvajsetih letih obstoja naše države. S tem hočem poudariti, da moramo vse svoje sile in moči še bolj posvetiti resnično ustvarjalnemu delu. Poudarjam to dejstvo še posebno tu na tleh Tabora, kjer so prav za prav zrasla prva dejstva naše zgodovinske, verske, politične in socialne demokracije. In trdno verujem in upam v popolni uspehi te naše politike.«

Vsekakor so to ob silno zamotanem in nejasnem zunanje-političnem položaju, v katerem se je Evropa znašla, jasne besede izkušenega državnika, ki ob vedno silnejšem porastu in napredku totalitarno usmerjenih režimov in formacij ni pozabil na pravi in resnični ideal realne politike — na demokracijo.

Nas posebno zanima položaj malih držav in narodov, ki je nastal po priključitvi Avstrije k Nemčiji in po onem dnevu, ko se je v češkoslovaški republiki odprlo vprašanje sudetsko-nemške narodnostne manjšine. Zdi se mi, da je dogodek z Avstrijo bil dovolj jasna šola za vsakega nepristranskega in v zunanji politiki nekoliko verziranega človeka. Brez dvoma pač ostane resnica, da se male države morajo danes odločiti med dvema grupacijama v Evropi in svetu in s tem tudi med dvema političnima doktrinama — med demokracijo in totalitarizmom. Seveda je silno zamotan problem in zelo važno vprašanje, katera od teh dveh doktrin je boljša in bolj odgovarja politiki, ki naj jo vodijo male države. In tu nam je zgleđ Avstrije prava politična šola. V svetu gre namreč za dve tezi, ki urejata zunanjo politiko malih držav in ki jo zastopata dva bloka.

Najprej je pred nami os Rim-Berlin in njena politika do malih držav, ki je dosledno vse male države, ki so se zbrale okoli nje, osamila in jih ločila od ostalih. To seveda s popolnoma prozornim in določenim načrtom — s takšno osamitvijo razbiti namreč organiziranost in politično povezanost, ki je nehote pod silo razmer in dejstev v Evropi in svetu nastajala, da bi imela bolj proste roke za svoje težnje, ki so se čisto nujno iz zunanje-politične doktrine totalitarizma pojavile. In na drugi strani moremo zaslediti blok demokratičnih držav, ki ga v Evropi predvsem predstavljata Anglija in Francija, v Ameriki pa Združene države. Težnja tega bloka sili prav v nasprotno smer. Združiti in tesno povezati namreč vse male države v kompaktno in možno politično celoto, da bodo tako povezane nudile lahko dovolj moči vsem notranje-političnim vprašanjem, s katerimi se morajo nujno neprestano baviti, v zunanji politiki pa bodo podprte od demokratičnih velesil lahko mirno vzdržale ono fronto, ki so se ji priključile.

Stojimo pred dejstvi, ki dovolj zgovorno govore o pozitivnih vrednotah prve ali druge.

Omenjam samo Avstrijo, ki je vztrajala na črti zunanje politike, ki sta jo zavezala Rim in Berlin in jima je pomagal po svojih močeh še Tokio. Tudi druga od teh — Madžarska — nam dovolj jasno govori s svojo nesmotrno in neurejeno zunanjo politiko, da je politika izolacije silno kočljiva zadeva, saj se iz tega okolja v zadnjem času skuša iztrgati, pa se ji to prav nič posebno noče posrečiti. Problem Kitajske je bolj zamotan in bi mu bilo treba posvetiti posebno pozornost! Brez dvoma je treba tu upoštevati še mnogo drugih važnih faktorjev, ki se nanašajo specialno na življenjske potrebe in politične namere Japonske, ki ji brez dvoma ledbi pred očmi neko posebno »rumeno poslanstvo«, pa četudi ga skriva za »boj proti komunizmu«.

Na drugi strani pa moremo prav v teh dneh občudovati mirnost in realnost češkoslovaške politike, ki se prav nič ni odmaknila od one smeri, ki jo je začrtal pokojni Tomáš G. Masaryk. Pogajanja s sudetskimi Nemci, volitve v mesecu maju in notranja koncentracija političnih in narodnih sil nam dovolj jasno govore o notranje-politični konsolidaciji. Njena zu-

Trije milijoni Rusov na zahodu

RUSIJA ZAHTEVA OD ČEŠKOSLOVAŠKE, DA NE POPUŠČA NEMCEM. — POVELJSTVO NA VZHODU PREVZAME MARŠAL BLÜCHER.

LONDON, 10. septembra. »News Chronicle« poroča iz Prage, da je sovjetsko-ruski poslanik v Pragi obvestil češkoslovaško vlado, da sovjetska Rusija ne želi nobenega popuščanja več nasproti Nemcem s strani Češkoslovaške. Sovjetska Rusija je pripravljena braniti Češkoslovaško v vsakem primeru in ima na svo-

jih zahodnih mejah zbranih že tri milijone vojakov. Iz drugega vira se pa poroča, da je bilo vrhovno poveljstvo nad sovjetsko vojsko na zahodu poverjeno maršalu Blücherju, ki je bil doslej, kakor znano, poveljnik sovjetskih čet na Daljnem vzhodu.

Ustvarjanje bojne psihoze v Nemčiji

VES NEMŠKI TISK PRIKAŽUJE DOGODKE NA ČEŠKOSLOVAŠKEM KOT NAJVEČJE MUČENJE IN PREGANJANJE SUDETSKIH NEMCEV.

BERLIN, 10. septembra. Reuter. Ves nemški tisk objavlja neprenehoma nova alarmantna poročila o čeških grozodejstvih nad sudetskimi Nemci. Kakšna in v kakšnem duhu so pisana ta poročila, dokazujejo že naslovi: »Bestialnosti v čeških zaporih«, »Strahotno mučenje aretirancev«, »Mučenje v Moravski Ostravi«, »Barbarstvo podivjane policije« itd. Vsa ta poročila ustvarjajo v javnosti, ki nima prav nobene možnosti, da bi se o

resničnih dogodkih poučila iz kakega drugega vira, silno napeto in nervozno razpoloženje. Tako zavedeno ljudstvo je prepričano, da še nobeno ljudstvo nikoli ni trpelo takega preganjanja, kakor ga trpe sudetski Nemci. Ljudje se zato sprašujejo, zakaj Nemčija to dopušča in zakaj že ni udarila na Češkoslovaško. Tu gre očito za ustvarjanje bojne psihoze po določenem sistemu.

V Parizu pesimistični

LEON BLUM PRAVI, DA NE GRE VEČ ZA SUDETSKE NEMCE IN ČEŠKOSLOVAŠKO, AMPAK ZA USODO VSE EVROPE.

PARIZ, 10. septembra. Pariz je prevzel zaradi najnovejšega razvoja dogodkov na Češkoslovaškem, incidentov v Moravski Ostravi in drugod ter stališča, ki so ga zavzeli sudetski Nemci, velik pesimizem. Največji pesimizem pa povzroča spoznanje, da tudi vsa misija lorda Runcimana ni mogla doseči, da bi sudetski Nemci v čemerkoli popustili. Leon Blum je napisal v »Populaire«, da se dejansko ne gre le za sugetske Nemce in Če-

škoslovaško, ampak za usodo Evrope in svobode v Evropi, a s tem tudi v Franciji in Angliji. Lucien Romier piše v »Figaro«, da dokazujejo incidenti v sudetsko-nemških krajih, da se hoče zrevolirati vse obmejno ozemlje. S tem se hočejo izsiliti še nadaljne koncesije, a nazadnje zunanje-politični nameni. Zdi se, da Berlin nima najboljšega mnenja o solidarnosti zahodnih sil. V podobnem duhu pišejo tudi več ali manj vsi ostali pariški listi.

Frank izročil Hitlerju praške predloge

NÜRNBERG, 10. septembra. Havas. Namestnik Konrada Henleina, poslanec dr. Frank, je prispel v Nürnberg in izročil Hitlerju zadnje predloge češkoslovaške vlade o rešitvi sudetsko-nemškega vprašanja.

Francija je zaenkrat dovolj pripravljena

PARIZ, 10. septembra. Pariz je poln rezervistov, ki so bili poklicani pod orožje. Mnogo vojaštva je tudi na železniških postajah. Posebno se opažajo povsod motorizirani oddelki in oddelki specialnih čet. Kakor se iz poučenega vira izve, Francija zaenkrat ne bo nadaljevala mobilizacije, ker je meja že zadostno zasledena in zavarovana za vsak primer.

nanjepolitična aktivnost in delavnost je brez dvoma izraz urejenih razmer na znotraj in predvsem tesne in zavestne povezanosti z demokratičnimi velesilami, za kar imamo dovolj jasn dokaz v Runcimanovi misiji in angleških in francoskih političnih izjavah in korakih v Berlinu.

Jasno je torej mogoče spoznati, da od zunanje-politične orientacije malih držav danes prav za prav zavisi njihova usoda. In prav zato je nujno potrebno z zdravim in jasnim gledanjem premotriti poti, ki se odpirajo. Ob vseh zunanje-političnih dogodkih zadnjih mesecev in ob njihovih odrazih v notranje-političnem življenju, pač ni težko presojati.

In kakor se v prvem hipu zdi mnogim nesmiselno proglašati v tem času načela demokracije, smo ob zadnjih dogodkih prepričani, da je to edina politika zdravega življenjskega realizma. In trdno smo tudi prepričani, da je danes »treba v demokracijo trdno verjeti in verovati, ker se je vedno izkazala kot edino prava in realna politika«, kakor je dejal že pred meseci dr. Beneš v Taboru. M. V.

Nadaljnji vpoklici bi sledili samo v primeru resnega pričetka konfliktov.

ČEŠKE MANIFESTACIJE V MORAVSKI OSTRAVI.

PRAGA, 10. septembra. Havas. Včeraj je priredilo okoli 50.000 Čehov v Moravski Ostravi ogromno manifestacijo za vlado, pri kateri so govorili mnogi poslanci in drugi voditelji ter odobrili postopanje vlade.

TUJE DELEGACIJE V NÜRNBERGU.

NUERNBERG, 10. septembra. Hitler je sprejel včeraj v Nemškem dvoru v Nürnbergu delegacijo nacionalne Španje, ki je prišla na kongres nacionalno-socialistične stranke. Delegacijo vodi general Kspenosa de los Monteros. Obenem se mudi na kongresu tudi delegacija fašistične Italije pod vodstvom ministra Farinaccija in delegacija iz Madžarske.

GENERAL FRANCO ODSTOPI?

LONDON, 10. sept. Dobro informirani list »Financial Times« piše, da namerava general Franco odstopiti in prepustiti politično voditeljsko mesto nekemu umerjanejšemu politiku, ki je pristaš pomarjenja. Angleški konservativni list misli, da se je v vrstah generala Franca pojavilo nezadovoljstvo in si nihče ne želi vojne še eno zimo. Značilen pojav je tudi bratenje vojakov na frontah, kjer že dalje časa ni bilo bojev.

ZIDOVŠKE SOLE V ITALIJI

RIM, 10. sept. Vida je sklenila ustanoviti posebne šole za židovske otroke.

REKORD BREZMOTORNEGA LETALA

DUNAJ, 10. septembra. Brezmotorni letalec Anton Kahlbacher je popravil svoj zadnji svetovni rekord od 23 ur 43 minut na 30 ur v zraku.

OBŠODBA V BRAZILIJU

RIO DE JANEIRO, 10. sept. 159 »Integralistov« (brazilske fašistov) je bilo obsojenih zaradi poizkusa revolucije 11. maja na ječo do 10 let.

Španski boji brez odločitev

BARCELONA, 10. septembra. Po poročilu republikanskega vojnega ministrstva, se je posrečilo včeraj republikanskim četam odbiti vse nacionalistične napade. Pri tem je imel sovražnik velike izgube. Pri Lavalu de la Torre so v odseku Partida de Fasuan republikanci zavzeli koto 62. Uradno poročilo pravi, da so trije sovražni trimotorni bombniki včeraj znova obmetavali z bombami Valencijo. Neka bomba je padla tudi v bližino angleškega parnika »Stafford« in ga deloma poškodovala.

SALAMANCA, 10. septembra. Iz nacionalističnega tabora poročajo, da so čete generala Franca zopet nekaj napredovale in da odpor republikancev zelo popušča. Včeraj je bilo zopet sestreljeno sovražno letalo.

Drobne vesti

Slavje Ciril-Methodove družbe v Ptuj. V soboto zvečer bodo prispeli v Ptuj delegati in bodo zvečer zborovali. Za občinstvo pa bodo slavnosti ule v nedeljo. Dopolodne bo sprejem gostov na kolodvoru in zborovanje, popoldne pa ljudska veselica v Ljudskem vrtu.

Neodvisno gledališče — zadruga. Neodvisno gledališče avantgardistov snuje pod vodstvom g. Žižka Franca lastno zadrugo. Občni zbor bo v nedeljo, 17. septembra v hotelu »Novi svet«.

Gostilničarsko okrevališče na Pohorju. Na zadnji seji Združenja Gostilniških podjetij v Mariboru je bil sprejet predlog o gradnji gostilničarskega okrevališča na Pohorju in ne hotela, kakor so nekateri listi napačno poročali. V ta namen se je sestavil poseben odbor s predsednikom g. Klesičem na čelu, ki bo pripravil potrebne načrte in proračun. Okrevališče, ki bo namenjeno predvsem gostinskim podjetnikom iz cele države, bodo gradili mariborski gostilničarji v lastni režiji. Z gradnjo bodo pričeli spomladi in bo okrevališče na Pohorju do jeseni že dograjeno.

Trpinčenje živali. Na zahtevo dr. Vilko Trpina je stražnik prijavil hlapca Alojza M., ki je v kolodvorski ulici pri odvažanju zemlje s stavbišča neusmiljeno pretepal konja, ker ni sta mogla potegniti preobloženega voza. Na konjih so se poznale lise od udarcev z bičem.

Mariborsko gledališče

Prijavite se za gledališkega abonenta! Za nizko vsoto, ki se plačuje v osmih zaporednih mesečnih obrokih (od 8. din na mesec navzgor) dobite 14 dramskih, 7 glasbenih predstav in en koncert. Repertoar, ki temelji na izbranih domačih delih ter na najizrazitejših umetninah svetovne literature je tudi letos prav zanimiv. Popestrile pa ga bodo še številna gostovanja.

Tudi bloki so v gledališču na razpolago za vse tiste, ki se ne morejo ali nočejo vezati na določene dnevne abonmaja. Abonma na blok se plačuje tako v 8 mesečnih obrokih in upravičuje do istega števila predstav kol vezan abonma, toda ob poljubnih dnevih. Izuzete so le predstave z označbo »Izven«.

Radio

Nedelja, 11. septembra. Ljubljana: 8 Vokalni koncert. 9.15 Cerkvena glasba. 11 Otroška ura. 11.30 Opoldanski koncert. 17.30 Prenos tekmovalja harmonikarjev z velesejma. 19.50 Večerni koncert. 22 Napovedi, poročila, nočna glasba.

Ponedeljek, 12. septembra. Ljubljana: 12 Opoldanski koncert. 18 Popoldanski koncert. 20 Koncert. 22 Napovedi, poročila, nočna glasba.

VREMENSKA NAPOVED.

Nobene bistvene spremembe. Sedanje vreme se bo nemara držalo še nekaj dni, za kasneje prognoza še ni mogoča.

Borza. Cürih, 10. septembra. Devize. Beograd 10, Paris 11.95, London 21.3075, New York 42.50, Milano 23.24, Praga 15.21.

Ob tridesetletnici zgodovinskih ptujskih dogodkov

Jutri 11. t. m. bo v slovenskem Ptujju zopet zborovala naša Družba sv. Cirila in Metoda

Ptuj, 10. septembra.

Slovenski Ptuj se že danes pripravlja na jutrišnjo glavno skupščino Družbe sv. Cirila in Metoda, da proslavi z njo tridesetletnico dogodkov, ki so prvi zrevoletirali ves slovenski narod proti tedanji cesarski Avstriji, in obenem dvajsetletnico našega osvobojenja in zedinjenja v kraljevini Jugoslaviji.

Prav naš starodavni in staroslavni Ptuj, ki je predstavljal nekoč najbolj vroča tla naših slovenskih narodnih bojov, je bil tisti, ki je v septembru pred tridesetimi leti pokazal edino pot do slovenske svobode, pot do popolne narodne strnjivosti in neomajne odločnosti. Klic v Ptujju oblatenih in pretepenih Slovencev je segel do zadnje slovenske vasice in ni bil nikoli pozabljen. Rastel je v mogočno gibanje, ki se je preko majske deklaracije in prevrata 1. 1918. končalo z ustanovitvijo kraljevine Jugoslavije.

Danes in jutri ta naš Ptuj ne bo več krik zatiranih, ampak ponosen glasnik ponosnega svobodnega naroda. Povedal bo, da je naš in hoče naš vedno ostati. Prisegel bo znova zvestobo našemu narodu, naši državi in njenemu vzvišenemu vladarskemu domu. Zato pozdravljeni vsi, ki nas danes in jutri obiščete!

Iz zgodovine bojov ptujskih Slovencev

Po dobi avstrijskega absolutizma in zatišja v slovenskem političnem življenju, je nastopila v drugi polovici prejšnjega stoletja ustavna doba, in spet so se razgibali duhovi po Slovenskem. Leta 1861. so ustanovili narodni čitalnici v Mariboru in Celju, 23. julija 1863. pa je sklical Miha Herman 60 Ptujčanov, ki so udarili temelj ptujski Narodni čitalnici. Ko so bila pravila potrjena, je bila 5. sept. 1864. Čitalnica odprta.

USTANOVITEV NARODNE ČITALNICE

Godba iz Maribora je zjutraj zbudila Ptujčane in pozdravila goste iz Maribora, ki jih je vodil dr. Serbec, goste iz Celja z dr. Kočvarjem na čelu, zavedne Slovence iz Sl. Bistrice, Ormoža, Ljutomer in Hrvate iz Varaždina. Slovenski trakovi in belo-modro-rdeče zastave so plapolale v vetru, ki je razganjal oblake. Dr. Vošnjak je v govoru poudaril povezanost usode Slovencev in Čehov. Odzdravil mu je inž. Jedlička in potrdil bratstvo obeh narodov. Zvečer so se zbrali domačini in gostje v Kristovi dvorani, kjer je pozdravil navzoče dr. Kočvar, nakar je povedal dr. Serbec, da Ptuj zdaj ne bo več tuj, temveč domače mesto na domači zemlji. Vošnjak je poudarjal namen Čitalnice. Čitalnica naj ne bo le kraj zabave, temveč učilnica! Z omiko v blagostanje in v domovinsko ljubezen! Zaključil je govor z navduševalnimi besedami: »In takrat, ko bo vsak z veseljem pripravljen vse premoženje in življenje žrtvovati na oltarju domoljublja, takrat bo visoko v čistem zraku vihrala naša zastava in po vsem slovenskem svetu bo veselo donela pesem: »Naprej, zastava slave!«

Med neprestanim vzklikanjem je zadonela po dvorani ta pesem, in srca vseh so trepetala v ljubezni do domače besede. Pevski zbor je zapel še vrsto drugih slovenskih rodoljubnih pesmi in končal spored s slovensko himno. Na koncu seveda tudi ni manjkalo obveznega »živio« cesarju, ki je dal narodom enako pravnost. Toda zavedni Slovenci so prav dobro vedeli, da si morajo to še-le priboriti. V Čitalnico je pristopilo že avgusta 200 udov, in narodno gibanje je zajemalo vedno širše ljudske plasti. Do tedaj še ni bilo hujših nasprotstev med Nemci in Slovenci. Slovenec je bil kmet, revnen trgovec in obrtnik, kaplan. Nемец pa gospod v uradu, velik trgovec, posestnik. In kmalu je začutil v narodnostnem boju nemški meščan čisto konkretno ost. Zbal se je za svoj privilegirani gospodarski položaj. Kajti nosilci narodnostnega prebujenja so si pod narodnostnim bojem predstavljali čisto realne zahteve. Nemci in njih podrepaniki so vedeli, da bi prebujeni in revolucionarni Slovenec in Ptujčan zagrabil v roke tudi trgovino, obrt in industrijo.

NAKUP NARODNEGA DOMA

Čitalnica ni več našla prostorov v središču mesta. Moral se je preseliti v predmestje, in še napis »Čitalnica« je moral končno iznad vrat. Toda zavedni Ptujčani so nabrali po mestu in okolici, po Ormožu, Središču in Mariboru denar, da so si kupili »Hotel zur Stadt Wien«, hišo, ki je bila takrat na prodaj. Ptujčani so

si hišo uredili in jo imenovali »Narodni dom«. Simbol in trdnjava zbiranja slovenskih sil je bil ta dom, ki je toliko trpel v septembrskih dneh, ko so Ptujčani prestali preizkušnjo svoje zavesti in vere.

13. SEPTEMBER 1908

Težek je bil boj za uveljavljanje pravic slovenskih ljudstev. Živeli smo v različnih okoliščinah in v dunajskem državnem zboru je bilo težko najti prave temelje za skupen nastop. Pa tudi mi Slovenci sami nismo bili složni. Zavojevalci so raztrgali naš narod, da sta Korosec in Kranjec komaj vedela za Prekmurca, a Štajerc in Primorec nista smela v Kranjcu videti brata. Vsak je posebej doživljal poraze in majhne zmage, vsak se je sam boril s svojimi težavami. Že takrat smo poznali ozke strankarske koristi in politiko drobtin. Prvaki v Bleiweisom na čelu so bili v boju nedosledni in popustljivi, mladi so se pripravili z njimi in zagovarjali napredne ideje in popolno narodno svobodo po prirodnem načelu. Le včasih so osvetlili svetli trenutki — za časa taborov, predvsem pa po 13. septembru 1908.

Leta 1885. ustanovljena moška podružnica Ciril-Methodove družbe, katere namen je bil ustanavljati slovenske šole in podružnice, žarišča narodne prosvete in prebujenja, je sklicala za omenjeni dan v Ptuj svoj občni zbor. Nemčurški »Štajerc« je pisal, da je bil shod te »kranjske družbe« sklican, da opravi »panslavistične deželno-izdajalske namene«. Zato so nemčurji počakali goste iz Ljubljane, Trsta in drugod, ki so se pripeljali v Ptuj že prejšnji večer. Na Slovence so letele palice in kamenje, nekdo je ugasil luči v drevoredu in skupščinarjem so hoteli zapreti nemčurji celo pot v mesto. Ti pa so se med napadi in psovanjem umaknili po stranskih poteh in ulicah v Narodni dom, kamor so za njimi pritisnili tudi nemčurji. Razbijali so šipe in pretili, ponoči pa širili letak, v katerem so klicali »ptujske patriote« na boj, češ, da hoče »vindišarski nasprotnik narediti našemu nemškemu mestu sramoto... (in) prostor panslavistični trobojnici. Zato je bila sklicana 13. sept. v Ptujju glavna skupščina in bo obenem ustanovljeno neko Sokolsko društvo. Iz vseh okrajev bodo prišli rdečesrajčniki in drugi panslavisti... Mi opazujemo to sramotno početje kot neverjetno izzivanje... Nemci! Uporabimo svoje hišne pravice!«

Dopoldne so res napadli nahujskanci zavedne Slovence z jermeni, kamenjem, jajci in črnolom. Na njihovo kričanje in pesem »Die Wacht am Rhein« so strnjeni Slovenci krepko odgovorili s »Hej, Slovani«, kar so smatrale oblasti, ki so ves čas trpele in gledale zasramovanje in pretepanje Slovencev, za izdajo in so aretirale več skupščinarjev. Ostali so se komaj prerili do vlaka in pretepi so se vršili še med vožnjo.

SLOVENCIM SO SE VZDRAMILI

Ptujski dogodki so sprožili celo gibanje in zavalovale in vzkipele so dolgo časa zatajevane narodne sile po vsej Sloveniji. Sodu je bilo izbito dno. Vrstile so se demonstracije po vseh večjih krajih

in v Ljubljani sta obležala mrtva 15letni četrtišolec Ivan Adamič in 21letni Rudolf Lunder — dijak in delavec. Ob mrtvih truplih in ob preliti krvi padlih žrtev se je strnilo vse slovensko ljudstvo brez ozira na pripadnost k Slovenski ljudski, Narodni napredni ali Socialistični stranki.

Kako silna in odločna je bila tedaj narodna zavest, nam pričajo srđiti in obenem obupni izpadi nemčurskega »Štajerca«, ki ga je urejal odpadnik Karl Linhart, ki je vodil napade nemčurjev na skupščinarje. Z vsemi sredstvi je hotel razbiti zavest skupnosti vseh Slovencev, pretil in obljubljal, da »bo vse, kakor je bilo«, če kmetje ne bodo poslušali upornikov. »Štajerc« je pisal, da gre narodnjakom le za to, da raztrgajo »zeleno Štajersko in ustvarijo s Kranjci ter Balkanci svojo panslavistično državo«. Goste iz Ljubljane in drugod je imenoval »mešetarje, smrkove študente, druhal, deželne izdajalce« in hujskal nanje oblasti. Na nemškem shodu, ki je bil sklican tisto nedeljo popoldne, je izjavil uskok Linhart, da »nima nikdo nič proti slovenskim kmetom. Naš boj gre edino pro-

Novice

Nevzdržne razmere ob severni meji

TRIRAZREDNA ŠOLA S 170 UČENCI IN ENIM SAMIM UČITELJEM.

Mariborčan, ki že več let intenzivno proučuje razmere na naši severni meji, nam s svojega zadnjega izleta v narodnostno najbolj izpostavljenemu pasu ob meji piše naslednje:

Mali Šmaren. Na naši strani praznik, pri mejašu navaden delavnik. Onstran meje živeti naši bratje pa so kljub temu prišli na obisk k znanecem in sorodnikom. Kako veseli so, ko jih pozdraviš slovenski in v materinščini povprašaš, kako da jim je in jim poveže to in ono. Naše obmejne straže so — odkar sem bil zadnjič tu — zelo uglasile svoj nastop ter so do izletnikov zelo prijazne. Promet se navidezno tu ob meji razvija dokaj normalno, vendar pa je še marsikje precej pomanjkljivosti, na katere bo treba ob priliki s prstom pokazati, da se bodo morda potem le zganili naši merodajni faktorji.

Na tem izletu sem se pobližje zanimal tudi za obmejno državno osnovno šolo. Ko sem bil zadnjič tu, je bila še v zelo žalostnem stanju. Pod vodstvom novega in mladega šolskega upravitelja pa se postopoma vse prenavlja, začeni pri najbolj potrebni zamenjavi starih oken z modernimi, da bo poslej sploh mogoče prezračiti prenatrpene učilnice. Na vrsto pridejo nove klopi, inventar itd., da se bo mladina boljše počutila. Je to trirazrednica z okoli 170 učenci. Na celi šoli pa en sam učitelj, ki je vse: upravitelj, učitelj itd. Dve leti že moleduje, naj mu prideli vsaj še eno učiteljsko moč. Kljub obljubam in raznim intervencijam pa je ostalo vse zaman.

Ob pričetku šolskega leta ima dela čez glavo. Pouk zaradi tega precej trpi in

ti onim hujškačem, ki hočejo Štajersko raztrgati, da bi mi Štajerci z našimi davki dolgove vedno zadolženih Kranjcev plačevali, ki hočejo Avstrijo izdati, ki nas hočejo združiti s Srbi in cigani«. Linhart se je na vso moč trudil, da odtuji kmete in delovno ljudstvo njegovi inteligenci in Ptuj Ljubljani. Za glavne krivce je razglasil list dr. Kodermana, krčmarja Kureža iz Podvine, mlinarja Brenčiča iz Rogoznice in krčmarja Huršca. Priobčeval je kričeča svarila, pretil in pregovarjal Ptujčane, naj opustijo bojkot nemških trgovin... Še 27. sept. je pisal: »Vse to divjanje ... je le prvi poskus upora tistih panslavističnih razgrajačev, ki hočejo s silo razbiti Avstrijo.«

IN PRAV JE IMEL LINHART

Danes ni več njega, ni več njegovega strupenega lista, niti Avstrije ni več, pač pa že dvajseto leto živi Jugoslavija, in naš Ptuj je vključen v slovensko življenje! Danes se Ptuj trdno zaveda svojega položaja in svoje naloge v narodno osvobodjeni domovini in ob svojih slavnostnih dneh bo počastil spomin vseh onih, ki so se dosledno borili proti tujim zavojevalcem in domačim uskokom za našo narodno svobodo. Slovenski Ptuj je trdno odločen braniti to svojo svobodo in sodelovati z vsemi Slovenci in Jugoslavlani za srečo in napredek vseh bratov.

Jutri bo ob skupščini Ciril-Methodove družbe, ki se zbira v njem za 30letnico sedaj že zgodovinskih dogodkov, to tudi javno pokazal.

učenci ne morejo biti deležni tiste pozornosti in skrbi, ki bi jo zlasti še na meji morali biti deležni v dvojni meri. Pa ne le da trpi pouk, v enaki meri je s tem prizadet tudi ugled naše države in ugled obmejnega prebivalstva. Človek se vpraša, kako je to sploh mogoče? Kako le more vzdržati en sam učitelj toliko pezo? En sam odgovor je: mož je na mestu, ki ve, kaj je dolžnost, biti učitelj na severni meji. Vendar pa je skrajno nepremišljeno, do tolike mere izrabljati idealizem, ki se s poslednjimi silami bori proti razmeram, ki ga tiščijo k tlom. Vsakdo pa tudi lahko razume, kako naš mejaš take neurejene razmere izrablja v svojo korist. Ob tej priliki sem namreč ugotovil, da naš mejaš, ki v svoji šoli onstran meje nima niti polovico toliko otrok, vabi naše otroke v svojo šolo, obljubljaajoč otrokom in staršem razne ugodnosti, kot oskrbo otrok, podpore itd. Toda zaman so sirenska vabila z onstran meje, naš učitelj si z novimi in novimi otroci nakopava na ramena še več dela, da le ohrani naše otroke narodni zajednici in ne dopusti, da bi se odtujili rodni zemlji in materinemu jeziku. Optimist je do skrajnosti, velik idealist in v oporo celemu narodnostno ogroženemu pasu. Kaj, da je na tem mestu kdo drugi, ki tako trden? In kako je drugod, kjer so v podobnih slučajih njegovi vzorniki že — obupali? Težka vprašanja!

Tudi ta slučaj naravnost vpije, kako je treba nemudoma usmeriti vse sile na našo severno mejo, da bodo na njej stali stražarji, ki bodo kljubovali še tako hudim viharjem!

Naši sezonski delavci se vračajo iz Nemčije

Naše severne pokrajine, Slovenske gorice in Slovenska Krajina, so bile letošnjo pomlad pozorišče živahnega izseljevanja mladih sezonskih delavcev, ki so odhajali s trebuchom za kruhom na 6 in 18 mesečno sezonsko delo v Nemčijo. Mladina, in ta predvsem kmečka, je iz nekakšne pohlepnosti po boljšem zaslužku odšla v Nemčijo na trdo sezonsko delo.

Ta mladina, cvet našega naroda, se je po mnogih vseh obmejnih ozemljih poslovila od svojih staršev, svojih rojstnih hišic in svoje domače grude. Žalostni so bili prizori, ko so odhajali ti mladi ljudje, ko sta se poslavljala sin ali hči

od svojih dragih, osamljenih in onemoglih staršev. Drugod je odhajal mladi mož od žene in od svojih otrok z namenom, da zagotovi s trdim delom svoji družini lepšo bodočnost. Odhajala je tudi mlada mati in žena in zadnje slovo je bilo ganljivo. Takšnih prizorov je bilo mnogo, ko so odhajali naši mladi sezonski delavci v tisočih.

Niso pomagali opomini in svarila, mladina je zapustila svoj dom in odšla. Po odhodu teh ljudi na sever, v tuje pokrajine in v kraje trdega dela so ostale na naši severni meji mnoge kmetije skoraj čisto osamljene. Marljive roke so odšle služiti tujcu, domačim tlom pa je zmanj-

kalo delavnih moči. Vsak skromen košček črnega kruha, ki ga reže mačeha tujina, pa zahteva trdo in naporno delo. Zato so žalostni glasovi te obupane mladine, ki govori v svojih pismih o krvavih žaljih in o curkih znoj. Delo od zore do mraka in zraven skrajno slaba hrana naše ljudi strašno izčrpa. Tam ni usmiljenja, tam ni maternega pomilovanja, ampak edini »moraš«.

Zaradi naporenega dela in trpljenja mladina ne more vzdržati in se vrača domov obupana, brez zasluzka, izmučena, izčrpana in bolna. Ni se uresničilo upanje na boljši zasluzek, ki je preveč srca spomladi. Prav so govorili starši, a žal zaman. To žalostno dejstvo nam ostane odslej kot jasen dokaz, da nam tujina ne more prinesiti boljše bodočnosti. Naša zemlja je dovolj bogata, samo izkoriščati jo je treba pravilno. Dovolj kruha bi imeli doma, ako bi obstajala zadostna dobra volja. Kmečki mladini je dana najboljša možnost dela na domači grudi, ki jo je pa treba vzljubiti. Zato moramo dati našim mladim kmečkim ljudem zadostno strokovno izobrazbo in pravo samostojno področje dela z določeno soudeležbo pri pridelku.

To so vprašanja, ki kličejo po nujni rešitvi! Izsledovanje, tudi sezonsko, naj se kolikor mogoče omeji na res najnujnejše primere, mladina v tujini se pa mora zaščititi in obvarovati pred izkoriščanjem. S tem se bo zacementirala nevarna rana na našem narodnem telesu. Okoli 8000 naših ljudi v tujini to nujno zahteva.

R—h.

Za ohranitev lepote Logarske doline

Savinjska podružnica SPD v Celju in Tujskoprometna Zveza PUTNIK v Mariboru sta opozorila pristojne oblasti na nevarnost, ki preti lepoti Logarske doline radi pretirane sečnje gozdov. Nedavno je izšla uredba o narodnih parkih, ki stavlja predele posebne prirodne lepote pod zaščito države. SPD v Celju in Putnik predlagata, da bodo že v okviru te uredbe izdani ukrepi, da se ohranijo lepote Logarske doline neokrnjene.

Madžari hvalijo naše kraje

Madžarski časopisi priobčujejo poročila o potovanju madžarskih zdravnikov in novinarjev, ki so pretekli teden obiskali tudi Maribor. Poročila ne morejo prehovati lepote naših turističnih krajev in gostoljubnosti. Gosti so bili navdušeni nad našim kopaljščem na Mariborskem otoku, prav posebno pa jih je očaral izlet na Pohorje. Obžalovali so le, da so bile v letošnji sezoni naše pohorske postojanke tako močno zasedene, da številni interesi niso več dobili prostora. „Putnik“ v Mariboru, ki je izvedel organizacijo izleta v Maribor in na Pohorje, je prejel zahvalna pisma in zagotovilo, da bodo madžarski gosti še večjem številu obiskali naše turistične kraje, naša zdravilišča in posebno naše pohorske planinske postojanke.

o. Ptuj dobi prvo slovensko drogerijo. Čas je že bil, da je dobil Ptuj slovensko drogerijsko trgovino. V ponedeljek, dne 12. sept. jo odpre v Slovenskem trgu g. Škočir Bogomir, doma iz Ljubljane. Želimo mu v slovenskem Ptujju mnogo uspeha!

o. Odkrivanje slovenskih znanstvenikov. Na predlog prosvetnega ministrstva sta bila z ukazom kraljevskega namestništva odkrivanja z redom jugoslovanske krone II. stopnje redni univerzitetni profesor in predsednik Prosvetne zveze dr. Franc Lukman ter z redom sv. Save II. stopnje univerzitetni profesor dr. Aleš Ušeničnik.

o. Obrtno društvo v Ptujju priredi v oktobru vinsko trgatve.

o. Odvetniki in notarji gradijo v Cigaretovi ulici v Ljubljani svojo palačo, ki bo petnadstropna. Načrte je izdelal inž. arh. Herman Hus.

o. Švicarski učenjak, svetovno znani jarmaceutski zgodovinar dr. I. A. Häflinger iz Bazla, se je včeraj mudil v Ljubljani.

o. Vlak povozil starčka. Na savinjski železniški progi med Sv. Petrom in Polzelo je vlak povozil 84-letnega prevziti-

karja Petra Mališa z Brega pri Polzeli. Starčka so hudo ranjenega prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je kmalu zatem umrl.

o. Tovorni avto je povozil v Podpulferici pri Škofji Loki 17-letnega čevljar-skega vajenca Josipa Avdiča iz Poljan, ki je s kolesom hotel prehiteti avto. Dobil je poškodbe na obeh nogah.

o. Z drevesa je padel pri obiranju sadja 18-letni zasebni uradnik Friderik Karasek od Sv. Lovrenca na Pohorju. Pri padcu si je mladenič zlomil levo roko in se zdravi v tukajšnji bolnišnici.

o. Pri trgatvi si je zlomila nogo 8-letna kočarska hči Jurgec Katica iz Slovenje vasi na Dravskem polju.

o. Hotela se je vtopiti. 60-letna zasebnica Koderman Karolina iz Ptujja ima v Gradcu poročeno hčerko Emo. Ta je pisala materi, da nemška oblastva ne dovolijo tujim državljanom bivanje v Nemčiji. To je starko, ki je brez vseh sredstev, tako potrla, da je skočila v Dravo, iz katere jo je komaj rešil neki vojak. Kodermanova leži sedaj v bolnišnici, potem pa jo bodo spravili v hiralnico ali pa poklicali v Ptuj hčerko, da poskrbi materi kotiček.

o. Na pokopališču je umrla pri pogrebu svoje prijateljice gospa Ivana Zupančičeva iz Ljubljane. Med pogrebom ji je postalo nenadoma slabo. Še preden so prišli reševalci, je gospa izdihnila. Zadelo jo je srčna kap.

o. Vlak povozil orožnika. Med Litijo in Zagorjem je ljubljanski brzovlak povozil 35-letnega orožnika Franca Temnikarja, ki se je ponoči po progi vračal v Zagorje. Smrtno ranjenega orožnika so prepeljali v celjsko bolnišnico.

o. Trgovino so izropali neznan rok-mavhi Ivanu Gruberu v Arpačah pri Velenju. Ukradli so za 16.000 din raznega manufakturnega blaga in tobačnih izdelkov.

n. Naši letalci so zmagali pri tekmah Male antante in dosegli v ostri borbi prvo mesto. Naš pilot Bjelanovič, ki je v kategoriji B zmagal. Je dobil od češko-slovaškega ministra narodne obrambe dr. Machnika lepo nagrado. Jugoslovanska ekipa je dobila darilo tudi od zunanjega ministra ČSR dr. Kroefta in denarnih nagrad za 23.000 Kč.

n. Modernizacija primorskih pristanišč. Iz Splita javljajo, da pripravlja banska uprava regulacijske načrte za vsa kopaljška mesta v Primorju. Posebna komisija strokovnjakov bo proučila vsa vprašanja glede ureditve javnih nasadov in parkov.

n. Nov dnevnik je začel izhajati v Zagrebu pod imenom »Male novine«. Bo to popolnoma informativen list. Izdajatelj, glavni in odgovorni urednik je Ivan Benič.

n. Med razpravo ga je zadela kap. Sarajevski trgovec Lazo Mirovič je prišel na sresko sodišče, kjer je nekoga tožil. Med razpravo pa ga je zadela kap, da je izdihnil brez sleherne besede.

n. Dva nova parnika za finančno kontrolo. V splitski ladjedelnici so začeli graditi dva nova parnika za finančno kontrolo. Do 30 metrov dolga parnika bosta izredno hitra, da bosta lahko zasledovala tihotapce po morju. Ko bosta ta dva parnika končana, bodo zgradili še dva.

n. Bivši egiptovski kralj v Splitu. Že nekaj dni se mudi v splitskem pristanišču in okoliških vodah bivši egiptovski kralj Nimet Alah.

n. Siromaka dobila milijonske dobitke. Posebno srečo sta imela pri igri na loteriji siromahi pek Blagoje Andjelković iz Beograda in sarajevski dimnikar Joca Petrić. Prvi je zadel pri zadnjem zrebanju pol milijona, drugi pa 1.250.000 dinarjev.

n. Društvo za obrambo pred dekletji so osnovali mladi fantje v Zvorniku. Neki paragraf njihovih pravil obvezuje vsakega člana društva k obrambi pred dekletom, ki bi ga s svojim obnašanjem ali besedami užalila. To velja zlasti za dekleta, ki prihajajo na ples. Kazen traja vse dotlej, dokler se deklet ne opraviči užaljenemu članu.

n. 1 milijon dinarjev za regulacijo Save pri Petruševcu. Na tehničnem oddelku banske uprave v Zagrebu se bo vršila druga obfarna licitacija za reguliranje leve obale reke Save pri Petruševcu.

Maribor

Vprašanje kulturnega dela v našem mestu

S šolskimi nastopi šole »Glasbene Matic« meseca junija je vsako leto končano pevsko-glasbeno delovanje v našem obmejnem mestu in učitelji in učenci nastopijo svoje trdo zaslužene počitnice, da se v jeseni z okrepljenimi in naravno nabranimi svežimi silami vrnejo na svoja mesta h gojitvi najčistejših umetnosti, petja in glasbe.

Pevske in glasbene moči ženskega spola so v Mariboru učlanjene v mešanih pevskih zborih »Glasbene Matic« in »Maribora«, moške pevске in glasbene sile pa so politično in stanovsko opredeljene in učlanjene v društvih »Glasbene Matic«, »Drave«, »Jadran«, »Nanos« in »Poštni rog«.

Vsi ti zbori so že lani s svojimi nastopi pokazali popolno glasovno in muzikalno dovršenost. Pevovodje poedinih zborov so s trudapolnim, naporim in nesebičnim delom, izlitim v celoletno vežbanje pevskih moči dokazali, da so možje na svojem mestu.

Pri vseh nastopih pa je bilo opaziti, da so pevski zbori po številu članov in posameznih glasov prav šibki, in da bi bila združitev vsaj nekaterih teh zborov nujno potrebna.

Taka združitev in z njo podana poenostavitev pevsko-glasbenega kulturnega delovanja pa bi ne vplivala ugodno samo na število pevsko-glasbenih prireditiv, temveč bi imela odločilen vpliv tudi na njihov gnoten uspeh; kajti prireditve združenih zborov bi bile glede obiska in dohodkov brezdvomno prav povoljne, dočim se vršijo prireditve poedinih zborov navzlic živahni in dragoceni vabi v praznih dvorana z velikim denarnim primanjkljajem.

Ob združitvi nekaterih pevsko-glasbenih društev pa bi bila prav znatno olajšana tudi rešitev drugega nič manj važ-

nega vprašanja, ki se pa ne tiče samo pevsko-glasbenega, temveč splošnega kulturnega življenja v Mariboru.

Pri rešitvi tega vprašanja je treba predvsem upoštevati, da živimo v izredno težkih gospodarskih razmerah in da mora danes vsak meščan našega obmejnega mesta dvakrat obrniti vsak novčič in dobro premisliti, kako in kam ga izda. Zlasti med našimi javnimi nameščenci, ki se morajo boriti za svoje vsakdanje življenje, ni razpoloženja za obiskovanje naših kulturnih prireditev. Čim bi se glede prejemkov naših javnih nameščencev vzpostavilo vsaj prejšnje stanje, bi na mah zopet krepko oživelo in bujno vzcvetelo v naših mestih in trgih kulturno življenje, zlasti v naših pevsko-glasbenih ustanovah.

Pri današnjih težkih razmerah pa naše mesto ne prenese več prireditev, ki se vršijo isti večer, ob isti uri v različnih prostorih. Dokler se gospodarske razmere ne zboljšajo, pa naše mesto ne prenese več prireditev, ki se vršijo isti večer, ob isti uri v različnih prostorih. Dokler se gospodarske razmere ne zboljšajo, je nujno potrebno, da se kraj in čas posameznih prireditev vnaprej določijo, tako da se ne bodo več ponavljali slinčaji iz preteklih društvenih dob, da imajo namreč istočasno, ko eno društvo priredi svojo veselico ali proslavo, tudi različna druga društva svoje vzporedne prireditve, ki v moralnem in gnotnem oziru končajo v sramoto našega izpostavljenega obmejnega Maribora.

Te vrstice so napisane v najboljšem namenu, koristiti potrebni preosnovitvi našega bodočega kulturnega delovanja in upati je, da jih bodo vsi, zlasti pa prizadeti krogi tako razumeli, kakor so podane.

Dr. Rudolf Ravnik.

Predavanje o položaju kmeta in delavca v Nemčiji

V okviru predavanj, ki jih je začelo prirediti Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru, je predaval v četrtek dopoldne v Narodnem domu odvetniški pripravnik g. dr. Jule Gabrovšek o gospodarskem položaju nemškega kmeta in delavca.

Prehajajoč od ugotovitve, da se povsod mnogo več govori o nemški zunanji politiki kakor pa o notranjih razmerah in gospodarskem položaju različnih stanov v Nemčiji, ki nam je razmeroma manj znan, je g. predavatelj v uvodu na kratko orisal gospodarski položaj Slovenije in slovenskega delovnega ljudstva. Dasi je slovenska zemlja bogata in bi Slovenci lahko dobro živeli na njej, če bi pravilno in smotno izrabljali njena naravna bogastva, je vendarle opažati nezadovoljnost zlasti med našim kmečkim in delovnim ljudstvom. Kjer pa je nezadovoljnost, tam je želja po boljšem, in zato podlega naš človek obljubam po boljšem, ki jih sliši iz ust različnih propagatorjev. Nemčija potrebuje naša prirodna bogastva, zato pošilja k nam ljudi, zlasti pa v obmejne kraje, kjer ti prepričujejo naše ljudi, boreče se s svojim težkim gnotnim položajem, koliko boljše se godi delavcem in kmetom v sosednji Nemčiji.

Nemška država, ki je po svetovni vojni doživela popolno gospodarsko uničenje, se je začela po l. 1923 polagoma obnavljati. V času najhujše krize se je pojavila Nemška delavska stranka (DAP), ki je predhodnica današnje nem. nar.-socialistične delavske stranke (NSDAP). Sestavila si je delovni načrt v 25. točkah (tzv. »večni program« stranke), ki obsega predvsem borbo proti kapitalu, s čimer si je pridobila delavski stan, borbo proti semitom, s čimer si je pridobila srednji stan, in borbo proti Versaillesu, s čimer so prešli na njeno stran vsi ostali sloji nemškega naroda, ki je pač dovolj težko čutil breme mirovnega

diktata. Tako je stranka že l. 1923 dobila nad 2 milijona glasov, potem pa, ko so se začele razmere boljšati, je število pristašev močno padlo (l. 1924 na 900.000, 1928 pa na 800 tisoč), tako vse do 1929, ko se je pojavila svetovna kriza. Ta je pripomogla Hitlerju k ogromnemu uspehu, kajti že l. 1930 je imel nad 6 milijonov pristašev, l. 1932 13 in pol milijona, l. 1933 pa je njegova stranka prevzela oblast v državi. Poleg gospodarske krize je pospešila porast nar.-socialistične stranke predvsem netaktičnost ostalih strank, pomoč kapitala in pa program, ki je nemškemu kmetu in delavcu obljubljal ureditev njegovih osnovnih življenjskih vprašanj.

Teh obljub pa stranka po l. 1933 ni povsem izpolnila; ni razlastila veleposestnikov, ni izvedla agrarne reforme, ni znižala davkov in ni razdoločila kmetov, kakor je bila obljubila.

Cene kmetijskih proizvodov so v Nemčiji sicer res večje kakor na pr. v Jugoslaviji, toda nemški mali in srednji kmet nima od tega nobene koristi, kajti življenjske potrebščine proizvajajo le veleposestva, mali kmet pa je predvsem živinorejec in mora zato kupovati hrano in krmo pri veleposestniku. Po novih nemških zakonih se namreč delijo poljedelci na dedne kmete (Erbbauern), ki imajo 7 in pol ha zemlje ali pa še več, in na »Landwirte«, ki imajo manjša posestva. Ker se pojavlja tendenca po likvidaciji malih posestev in njihovi priključitvi k velikim dednim kmetijam, je življenjski položaj malega kmetovalca resno ogrožen.

Tudi delavstvo v novi državi ni bilo tistega kar je pričakovalo. Kmečki delavci, med katerimi je tudi mnogo naših ljudi iz Prekmurja, delajo po 11 do 16 ur dnevno in so pri vsem tem slabo plačani, industrijski delavec pa mora poleg večjega števila delovnih ur plačevati mnoge prispevke, tako da znašajo celotni mesečni odlegi okoli

li 30 odstotkov. Prav tako je tudi pravni položaj nemškega delavstva slab. Vse njegove organizacije so bile l. 1933 razpuščene, ustanovljena pa je bila za vso državo enotna Nemška delavska fronta (DAP), ki združuje delavce in podjetnike in ki je njen namen, da zbližuje interese delavstva in kapitala. Po določbah zakona o ureditvi nacionalnega dela je edino podjetnik gospodar v svojem podjetju in on določuje mezde in število delovnih ur.

Jasno pa je, da na položaj kmeta in delavca v veliki meri vpliva tudi celoten sistem nemškega narodnega gospodarstva, ki je vojno gospodarstvo, in pa štiriletni gospodarski načrt, ki ga Nemčija izvaja. mfs.

Sobotni trg v zaspanem jutru

Danes zjutraj so bili Mariborčani razočarani nad vremenom. Dva dni se je vsipalo na mesto in okolico zlato žarkovje in včerajšnji večer je bil eden izmed najlepših v letošnjem letu, dočim se je v jutru skrila nebesna modrina za neprijazne oblake. Vreme pa vpliva na razpoloženje. Zato je bil trg v zgodnjih urah pust in zaspan. Kupovalcev ni bilo in kmetice so zamisljene obračale solato „na rumeno stran“.

Založen pa je bil trg še dokaj dobro. Posebno s sadjem, prvenstveno

JUTRI v nedeljo ob 14.30 uri

z domačimi breskvami in grozdem. Tudi jabolk je bilo dovolj in črnih jagod, nič manj pa sliv. Le zelenjave ni bilo mnogo. Tu pa tam kupčki stročja fižola, nekoliko zluščenege, precej špinacle in dokaj jedilnih buč. Zelena paprika je še vedno cenena, 10 do 12 kom. za dinar.

Paradižnikov je še vedno čez mero kmetice pa ne nosijo le lepih rdečih, temveč tudi nezrele, še zelene, katere gospodinje vlagajo kot kumarice ali pa jih pripravijo za kompot.

Zelo mnogo je bilo pišk in kokoši. Piške so bile od 20—35 din par in je bilo precej povpraševanja. Tudi rac je bilo nekaj in pa domačih zajcev.

Danes so bile gospodinje gotovo zadovoljne z izbiro in so se dobro založile s trškimi dobrotami.

Tekstilni tečaj v Mariboru

Leta 1935 je bil v Mariboru ustanovljen tekstilni tečaj z namenom, da se nu- di domačim tekstilnim uslužbencem možnost teoretične strokovne izobrazbe. V tečaju predavajo strokovnjaki o sledečih predmetih: Nauk o vezavah, tehnologija, dekompozicija, strokovno računstvo, nauk o predilstvu, nauk o tekstilnem materialu in apretura. Za našo mlado tekstilno industrijo v Mariboru ter njeno delavstvo je postal tečaj življenjska potreba. Saj je znano, da tudi v drugih državah služijo večerni tečaji za strokovno izobrazbo tekstilnih delavcev. Prav posebno pa je naš tekstilni industriji nujno potreben kvalitativno dober delavec. Zato opozarjamo vse tkalce, predilce, apreturne delavce in pripravilce obojega spola, ki so zaposleni v mariborskih tekstilnih tovarnah vsaj že 2 leti, da se bo vršilo vpisovanje v letošnji tečaj v nedeljo, dne 18. septembra 1938 od 9. do 11. ure dopoldne v Sodni ulici 9-11. Ta dan se imajo tudi javni vobiskovalci lanskega l. letnika za vpis v 11. letnik. Tekstilci! Polagajte potrebno pažnjo na svojo strokovno izobrazbo!

Težno potrebuje okrajnega zdravnika

V zadnjih letih se Težno zelo hitro razvija, saj šteje že okoli 3000 prebivalcev. Kljub tem upa kraj še nima službenega zdravnika. Želja Teženčanov je, da imenuje oblast stalnega okrajnega zdravnika, ki se bo na Teznem naselil in bo v pomoč tudi v nujnih bolezenskih primerih pomoči. Težno ima sicer že sedaj zdravnika, ki pa ordinira samo dve uri dnevno, stanuje pa v mestu in so Teženčani ponoči brez zdravnika. Preden prispe zdravnika pomoč iz mesta, je včasih že prepozno in more imeti to ka-

tastrofalne posledice. Zato je zahteva Teženčanov po stalnem službenem zdravniku upravičena.

Elektrifikacija mariborske „Abesinije“

V Dobravi pri Teznem so iz tal zrasle male hišice iz blata in lesa ter je nastalo pravo veselje, ki je znano kot mariborska »Abesinija«. Ker so hišice skoraj sredi gozda in ob obronku ptujskega gozda, je tam brez luči hoja ponoči precej nevarna. Zato bi bilo umestno, da občina to naselje elektrificira, kar en bo tako težko izvedljivo, saj so prebivalci pripravljene pri tem pomagati.

Zakaj letos v Koških niso škropili cest?

V letošnjih poletnih mesecih v Koških niso škropili cest, kar je občane začudilo, ker so doslej bile njihove ceste vedno škropljene. Kakor smo izvedeli, je obstojal med mestno in košaško občino dogovor, po katerem je mesto škropilo košaške ceste. Ker pa je bila občina Koški s plačili za škropljenje v zaostanku, je mesto ustavilo škropljenje. Ta ovira je sedaj odpadla in bodo ceste v Koških spet rešene prahu.

m. **Smrtna kosa.** V četrtek je po daljši bolezni umrl ugledni mariborski trgovec g. Franc Weiler star 49 let. V splošni bolnišnici je včeraj umrl 46-letni sprevodnik Rudolf Maček.

4. gorska motociklistična dirka

m. **Na študijsko potovanje v Italijo** je odšel upravnik Narodnega gledališča g. dr. Brenčič, odkoder se vrne 25. t. m.; zastopa ga prof. Šilih.

m. **Novinarski klub.** Oni člani ljubljanske sekcije JNU, ki se tudi letos zanimajo za društveno akcijo za dobavo premoga, se pozivajo, da sporoče svoje tozadevne želje čim preje klubovemu vodstvu (Kopališka ulica 6, tel. 25-67).

m. **Gradbena dela obmejne ceste Bresterica—Sv. Križ** so, kot nam poročajo s Kozjaka, spet v teku. Obmejno prebivalstvo trdno upa, da bo ta važna cesta čim prej dograjena.

m. **Obrtna nadaljevalna šola v Mariboru** poziva vse obrtne vajence in vajenke, da se zberejo jutri, v nedeljo, točno ob 8. uri v odkazanih šolskih poslopih radi ureditve pouka, urnika itd.

m. **Nove stavbe v Mariboru.** V Sodni ulici bo zavarovalna družba »Drava« zgradila ozko trinadstropno hišo, kjer bodo predvsem lokali za odvetnike. Stavba bo zgrajena v najmodernejšem, tako imenovanem skeletnem slogu in bo dolga 50 metrov, široka pa 5 metrov. Razen tega bodo zgradili, kakor napovedujejo, tudi nekaj drugih zgradb, tako dr. Tomšičevo trinadstropno stanovanjsko hišo ob Gregorčičevi ulici, Majcenovo v sosedstvu, novo carinarnico in palačo Vzajemne zavarovalnice na Glavnem trgu. Novi stanovanjski stavbi Ljudske samopomoči se že gradita.

m. **Nemci na Slovenskem** je naslov javnega predavanja g. dr. F. Zwittra, ki bo v nedeljo, 11. t. m. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma pod okriljem Društva jugoslovanskih akademikov v Mariboru. Vstopnine prosto. K številni udeležbi vabi odbor.

m. **Promenadni koncert v parku.** V slučaju lepega vremena bo jutri v parku med 11. in 12. uro promenadni koncert. Igra godba železniških delavcev in uslužbencev pod vodstvom kapelnika g. Maksa Schönherrja.

m. **Mariborski obrtniki.** Včeraj popoldne je bila v prostorih Zdrženja obrtnikov v Vetrinjski ulici seja Slovenskega obrtnega društva, ki jo je vodil predsednik g. Sojč. Sklenil so, da se kot zastopnika mariborskih obrtnikov udeležita CM proslave v Ptujju dva delegata obrtnega društva. Odbor tega društva se bo korporativno udeležil oktobrskve prve državne obrtne razstave v Beogradu.

m. **Staro-katoliška cerkev.** V nedeljo, 11. t. m. služba božja kot navadno ob 9. uri. Po službi božji kratka poslopitev od začasno odhajajočega župnika g. Fr. Šegule, ki je v svojem zadnjem službenem letu kot meščanskoškolski nastavnik iz službene potrebe premeščen v Ba-

ško. Cerkevne posle bo predal za Maribor imenovanemu provizorju. Verniki in simpatizerji prisrčno vabljene.

m. **Advokatski dom v Mariboru.** Danes so pričeli v Sodni ulici postavljati zidarski oder za gradnjo novega Advokatskega doma. Stavba bo zelo dolga in le 3 metre široka, tako da bo v isti črti z Delavsko zbornico. Gradbena dela vodi tvrdka inž. Jelenec & inž. Šlajmer.

Telovadni nastop razvitje narašč. prapora

Sokola Pobrežje bo 11. sept. 1938

m. **Poroke v Mariboru.** Pretekli teden so se v Mariboru poročili: Neuvirt Ivan, sprevodnik avtobusnega prometa in Poš Marija, zasebnica; Leban Alojz, banovinski uslužbenec in Horvat Jožefa, poštna uslužbenka; Mlinarič Franc, občinski uslužbenec in Bednaršek Marija, tkalka; Stojnšek Karl in Muhič Marija; Lešnik Jožef in Lipša Frančiška; Logar Franc, tovarniški skladiščnik in Klethofer Marija; Sajko Janez, tapetniški pomočnik in Cojhter Angela, posestniška hči; Tomažič Ivan, trgovski nastavljenec iz Ljubljane in Krumpel Jerica, prodajalka; Gregorič Anton, pekovski pomočnik in Meško terezija, tovarniška delavka; Breznik Franc, mizarski pomočnik in Mikič Ivanka, predilka; Greif Alojz, ključavničar drž. železnic in Batistič Ljubomira, šivilja; Rafold Sigmund, zasebni uradnik in Kuhar Olga, zasebna uradnica; Tavčar Ivan, natak in Karmel Berta.

m. **Več umrlo kakor rodilo.** Pretekli teden je v Mariboru umrlo 9 oseb, rodilo pa samo 7. Sicer je umrljivost vedno manjša.

Na startu najboljši dirkači Jugoslavije. Nemčije, Italije

m. **Dvodnevni tečaj za konzerviranje sadja in zelenjave** se vrši na banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru v dneh 19. in 20. septembra tek. leta. Tečaj je brezplačen, teoretičen in praktičen ter traja vsaki dan od 8.—12 in od 14.—18. ure. Udeležbo je javiti ravnateljstvu šole najkasneje do 18. septembra.

m. **Občni zbor Društva jugoslovanskih akademikov v Mariboru** bo v soboto, dne 17. t. m. ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. Vsakemu članu veleva dolžnost, da se občnega zbora udeleži.

m. **Akademijo vseh srednjih in meščanskih šol** priredi okrajni odbor društva Rdečega križa v Mariboru v nedeljo, dne 18. t. m. ob 16. uri v Unionski dvorani. Na to zanimivo prireditev, ki bo uvod v proslavo tedna Rdečega križa, občinstvo že danes opozarjamo.

m. **Na šoli Glasbene Matice** deluje prvovrstna učiteljica solopetja gđ. Ropas Zora, ki je dosegla že po enoletnem delovanju zavirljive uspehe, kar je potrdila kritika lanskih produkcij. Pričakuje mo, da se bo sedaj povečalo zanimanje za to glasbeno panogo. Prijave gojencev sprejema šolsko vodstvo vsak dan v uradnih urah.

Vsa tapetniška dela in popravila izvrsuje hitro, solidno in poceni „OBNOVA“ F. Novak

Jurčičeva 6

m. **Banovinsko društvo drž. in samoupravnih upokojencev** (Wolfova ul. 10) je založilo tiskovino »Prijava« zaradi prejetanja pokojnine v pravilno predpisani obliki z vsemi potrebnimi navodili. Trafikanti lahko naročijo te tiskovine, ki jih drž. upokojenci posebno zdaj začetkom oktobra potrebujejo, z običajnim popustom. Cena 1 din za izvod.

m. **Za nov kino na Teznem.** Med Teženčani se mnogo govori o potrebi kina, ki bi služil Teznemu, Razvanju, Radvanju in Pobrežju. Oba Mariborska kina sta Teženčanom preveč oddaljena. Zato so Teženčani pričeli s Pobrežani skupno akcijo za nov kino, ki bo ali pri Renčlju na Pobrežju ali pa na Teznem.

m. **Avtomobil ga je povozil.** V Počehovi je včeraj zjutraj avtomobil povozil 54-letnega viničarja Jakoba Kozarja, ki je gnil vole v mesto. Do nesreče je prišlo, ker se je živina splašila in moža potegnila pod avtomobil. Kozar ima zlomljeno levo nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico.

m. **Hitlerju in Sušniku se je pridružil še Korošec.** Včeraj smo poročali, da v pariborski bolnišnici ležita Hitler in Sušnik. Zanimivo je, da so sinoči v isto sobo na kirurški oddelku pripeljali še Korošca Adolfa, ki trpi na želodčni rani. Tako so se sestali — v bolnišnici — Hitler, Sušnik in Korošec, ki pa seveda niso državniki, marveč navadni delavci.

* **Klub koroških Slovencev.** Jutri v nedeljo popoldne 11. septembra izlet na Pobrežje, Zrkovska cesta, gostilna Karner.

* **Naznanilo.** Otvoritev modnega salona za dame in gospode, Trubarjeva ul. 4. Izdelovalo se bo vse v krojaško in šiviljsko stroko spadajoče delo po zmerni ceni. Točna in solidna postrežba. Za obilen obisk se priporočata Franjo in Emilija Reicher.

* »Grič«, Vinska trgatev. Novi sladki vinski mošt. Grozdje.

* **Gg. državni nameščenci,** zahtevajte nakaznice za šolske knjige v Nabavljalni zadrugi za tvrdko Z. Brišnik!

* **Gostilna Weber.** V nedeljo vrtna veselica.

* »Perun«, Pobrežje, priredi jutri, dne 11. t. m. vrtno veselico v gostilni Weber. Klubu naklonjeno občinstvo in prijatelje sporta vlijudno vabi odbor.

* **V krasni Mariazell** z modernim avtokarom »Putnika« od 11. do 12. septembra. Prijave se sprejemajo še danes v soboto, dne 10. sept. do 16. ure pri »Putniku«, Maribor. Pohitite! **Zadnji letošnji izlet v sloviti Mariazell.** Cena le 200 din.

* **Na veliko tombolo v Sv. Jakobu v Slov. goricah v nedeljo, dne 18. septembra** bo vozil poseben Putnikov avtobus. Odhod ob 14. uri izpred Putnika, Trg svobode; odhod iz Sv. Jakoba ob 19. uri. Cena vožnje samo 15 din za osebo! Prijavitve se takoj pri »Putniku«, Maribor!

JUTRI, v nedeljo ob 14.30 uri Prireditelj MSK POHORJE

* **Pisalni stroji.** Za svetovno znanko iščemo zmognega zastopnika. Samo agilni, resni gospodje naj pišejo na ogl. odd. pod šifro »American«.

* **Primarij dr. Lutman ne ordinira do 26. septembra.**

* **Gospodinjstva in ženska obrtna šola na zavodu Vesna v Mariboru.** Vpisovanje je 12. in 13. septembra od 9. do 12. in od 15. do 17. ure. Redni pouk se začne 15. septembra.

* **Poročni prstani** po teži samo v trgovini M. Ilgerjev sin, Maribor, Gospoška 15.

* **Gasilska četa Kamnica** vabi na ponovno vrtno veselico, ki bo v nedeljo, dne 11. t. m. v gostilni g. Pavešiča s pestrim sporedom. Igra godba mariborske gasilske čete. Na obilni obisk vabi odbor. Vstopnine prosto. Povabljen so vse sosodne gasilske čete!

* **Važo obvestilo!** Tvrdka Pregrad Trgovski dom v Mariboru naznanja, da se je odločila od svoje velike zaloge za 1 milijon razen konfekcije, plašče, obleke itd. poceni prodati. Med tem so tudi predmeti iz prošle sezije, tako zvani starejši modeli, ki se bodo prodajali za polovično vrednostno ceno. Za prodajo teh predmetov so določeni posebni prostori v Cafovi ulici. Prodaja se začne s 15. septembrom.

* **Iz damsko-frizerske umetniške šole v Hamburgu** pošilja vsem svojim strankam srčne pozdrave Anton Flegger jun., damski frizer, Maribor.

* **Šolske knjige in potrebščine** kupujte pri Zlati Brišnik.

* **Društvo jugoslovanskih državnih in samoupravnih upokojencev(-k) v Mariboru** bo imelo v nedeljo, 25. septembra dopoldne ob osmih v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru nadaljevanje izrednega občnega zbora, na katerem se bo samo izglasovala združitve ali nezdržitve tega društva z ljubljanskim društvom. — M. Vrbnjak, t. č. podpredsednik.

Kino

Kino Union. »Hurikan« (Orkan). Film rajske lepote, plamteče ljubezni, strasti in razbesnelih elementov!

Grajski kino. Sijajna opereta »Carobna igra«. Hans Moser, Martha Eggert, Paul Hörbiger, Luci Englisch.

Sport

Drugo kolo nogometnega prvenstva

Derby: Maribor—Rapid

V nedeljo dne 11. t. m. bo odigrano drugo kolo prvenstva »mariborske grupe«, v katerem se srečajo sledeči nasprotniki: v Mariboru: Rapid in Maribor, v Murski Soboti pa Mura in Slavija iz Maribora. Ostala tekmeča v I. razredu ČSK in Železničar to nedeljo počivata. Tekma Rapid:Maribor bo na igrišču Rapida ter obeta postati dogodek za našo sportno javnost in to predvsem iz razloga, ker bo po tem srečanju možno oceniti sposobnost in vrednost obeh klubov ter prorokovati njih uveljavljenje v sledečih prvenstvenih borbah. Jutri bomo imeli torej zopet priliko videti borbo večjega formata, ki že od prejšnjega sem upravičeno nosi naslov »mariborski derby«; saj se sestanejo dva stara rivala, ki sta često predvedla lepe in nepozabne igre v Mariboru, za katere jima je občinstvo še danes hvaležno.

Maribor in Rapid imata svojo tradicijo in oba kluba sta mnogo pripomogla k razvitku nogometnega sporta v Sloveniji, posebno pa v Mariboru. Tudi v njuni razvoju v dobi poslednjih let je dokaj sličnosti, tako sta na primer oba kluba srečno prebrodila težko krizo, v kateri sta se nahajala zaradi znanega preseljevanja igralcev. Zlasti Maribor je vse moči zalozil, da to preseljevanje omeji na minimum. Stare, nekdanje slavne zvezde je zamenjal z novimi mladimi silami, tako da ima Maribor danes moštvo, ki je v stanju, da častno zastopa svojo slavno tradicijo in ime. Videli bomo v koliko mu bo to v nedeljo tudi uspelo.

Kakor doznavamo pošlje Maribor v boj svoje najboljšie moči in sicer v postavi: Marguč, Kramberber, Strnad, Obersnel, Kornič, Priveršek, Ogrizek, Vesnaver, Vodeb, Wane, Tičar. Tudi Rapid je s predpripravami za to veliko srečanje gotov ter je določil sledeče igralce: Zelzer, Antoličič, Baumel, Fučkar, Štipper, Černejšek, Krainer, Hardinka, Bögendorfer, Križanc, Jurgec, da častno branijo njegove barve. Brez dvoma je, da bo pomlajeno moštvo belo-črnih z vso silo skušalo upravičiti renome, ki ga uživa v Mariboru. Pa tudi črno-plavi bodo znali razviti svojo moč in sposobnost, da izvojujejo čim uspešnejši in častnejši rezultat.

Tekmo, ki prične ob 16. uri, bo po sporazumu vodil sodnik g. Veble iz Celja. V predtekmi, katere vodstvo je poverjeno g. Bergantu, se srečata rezervi obeh klubov za prvenstvo rezerv.

Predpoldne bo oficijelna otvoritev juniorskega prvenstva. Na igrišču Železničarja se ob 9. uri srečata: Železničar: Maribor, dočim bo srečanje Rapid:Slavija ob 10. uri na igrišču Rapida.

Mura—Slavija

Moštvo SK Slavije (Pobrezje) čaka zelo kočljiva naloga. Njena pot v Mursko Soboto, kjer se bo sestala s tamošnjim Muro, je zelo težka. Slavija je v zadnjem

Mednarodne motociklistične dirke na Pohorju

POD POKROVITELJSTVOM KOMANDANTA BRIGADNEGA GENERALA G. ČEDOMIRA STANOJLOVIČA — DIRK SE UDELEŽIJO TUDI ITALIJANSKI IN NEMŠKI DIRKAČI

V nedeljo 11. t. m. se bodo vršile IV. motociklistične gorske dirke na strmi avtomobilski cesti od Reke do Pohorskega doma. Pohorske gorske dirke spadajo med največje in najlepše motociklistične manifestacije, ki so vsako leto zapustile nepozabne vtise vsem onim, ki so dirkam prisostvovali. Mariborski Motosporklub Pohorje se je vestno pripravil, da izvede letos to dirko v največjem stilu in pokaže, kako se organizirajo večje gorske dirke, ki so sportno ogledalo motociklističnega sporta, ki ga ne more nihče prej doumeti, dokler ne vidi strmih vzponov in drzne vožnje dirkačev. Celo Moto-Savez kraljevine Jugoslavije stalno povdarja, da je za funkcionarje naših motociklističnih klubov nujno potrebno, da si na licu mesta ogledajo veliko sportno delo naše motociklistike, ki se baš pri gorskih dirkah najbolje očituje.

s. Kukuljevič uspešen v Ameriki. V tekmovanju za prvenstvo Amerike v tenisu je Jugoslovan Kukuljevič premagal Amerikanca Prohasko s 7 : 5, 6 : 1 in 6 : 0.

s. Zagrebške kasaške dirke preložene. Zagrebško kasaško društvo je bilo primorano, da radi preložitve motornih dirk od torika na četrtek preloži tudi svoje prireditve. Vsled tega se bodo vršile te mednarodne dirke v nedeljo, 11., 18. in 25. septembra na dirkališču »Miramare«.

s. V nadaljevanju borb za državno prvenstvo se srečata jutri v Zagrebu: Gradjanski in Ljubljana, v Skoplju pa tamošnji Gradjanski in BSK. Pričakujemo, da nas bo naš predstavnik v ligi ugodno presenetil.

s. Reprezentanca Škotske je porazila reprezentanco Irske z rezultatom 6 : 1.

s. Propagandni sabljaški nastop bo drevi ob 21. uri in jutri dopoldne ob 9. uri v mali dvorani Celjskega doma. Prireditve, katere se udeležijo priznani sabljači iz Maribora in Ljubljane, bo v okviru proslave 20-letnice obstoja kluba.

s. 180.000 din prihoda je bilo na mednarodni nogometni tekmi Jugoslavija—Romunija.

času dosegla lepe rezultate. Njena uvrstitev v I. razred jasno govori o njeni dobri formi. Vprašanje je le, ako bo to formo obdržala tudi na vročih mursko-soboških tleh. Da se je na to srečanje temeljito pripravila, dokazuje dejstvo, da je na svoje stroške zahtevala za to tekmo službujočega odbornika iz Maribora. Od Slavije pričakujemo in ji želimo, da čim častneje zastopa mariborski sport.

brežje. Bratje in sestre v kroju, ostali v civilu z znakom. Zdravo! — Uprava. * Sokol Maribor II. Pobrezje javlja vsemu članstvu in Sokolu naklonjeno občinstvu, da se vrši telovadni nastop in razvitje naraščajniškega prapora v nedeljo, dne 11. t. m.

Koncert Leskovškega pevskega društva

V sredo 7. t. m. je bil v skoraj prazni unionski dvorani koncert pevskega društva »Binički« iz Leskovca. To je naredilo na prisotne poslušalce vsekakor bolj mučen vtis kakor na same pevce. Zlasti mučen je bil položaj za tiste, ki se spominjajo navdušenega in nenavadno gostoljubnega sprejema, ki ga je bila pred leti v Leskovcu deležna naša mariborska Glasbena Matica. Ta položaj je skušalo prisotno občinstvo popraviti z nekoliko pretiranim aplavzom, kar je seveda bilo tudi zgrešeno. Skratka, za mariborsko glasbeno občinstvo pomeni ta večer lekcijsko, od katere, upajmo, se je tudi nekaj naučilo.

Spored koncerta je bil sestavljen iz zelo preprostih skladb in harmonizacij. Tega koncertantom ne očitamo, toda iskreno obžalujemo, da nam to društvo iz južnih krajev ni prineslo prave južne pevske folklorne. Spored, ki bi vseboval izključno ali vsaj pretežno folkloro naših južnih bratov, bi bil za nas vsekakor bolj zanimiv in privlačen, obenem pa bi dal turneji društva drugačen pomen. Žal pa tudi tiste maloštevilne južnosrbske pesmi, ki smo jih slišali, niso tipične narodne pesmi onih krajev, in so vrhu tega še obdelane na šablonski način: ne tako kakor jih poje ljudstvo in tudi ne tako, kakor jih obdeluje sodobno oborožen umetnik. To velja zlasti za harmonizacije St. Sijačkovega in St. Viličičevega.

Izvedba sporeda je bila dokaj dobra. Tu in tam bi mogla biti dinamično bolj izdelana, a tudi glasovno bi mogel zbor bolj zveneti, zlasti v piamu, če ne bi peli pevci po navadi tamkajšnjega ljudstva odprto, naravnost iz grla, kar se maščuje posebno ob utrujenosti, ki je razumljiva po tako napornem potovanju. G. St. Viličič, ki s svojimi prispevki k sporedu ni mogel pokazati kreativne moči, se je pa v vlogi dirigenta predstavljal kot tenkočuten reproduktivni glasbenik. Vložil je v študij sporeda veliko truda, žal pa z zborom ne dela kontinuirano, temveč le priložnostno in temu primerno rezultati dela ne ustrezajo njegovim artističnim zahtevam, pa tudi ne prirodnim kvaliteta in ambiciji pevcev. Pozornost sta vzbudila solista, zlasti pa baritonist, ki je pokazal ob svoji pevski kulturi tudi redko sposobnost reproduciranja folklorne.

Veseli bomo ponovnega obiska tega društva ob ugodnejših pogojih: po sistematičnem študiju s stalnim dirigentom, s sporedom južnosrbskih avtorjev in južnosrbske folklorne ter — v polni dvorani. L. N.

Sokolstvo

Na Pobrezje!

V nedeljo ob 15. uri ima svoj javni nastop in razvitje naraščajniškega prapora Sokolsko društvo na Pobrezju. Obvezen zbor vsega članstva je v krojih in civilu ob pol 14. uri v Narodnem domu ozir. letnem telovadišču Maribor I. Stik na Kralja Petra trgu, nakar je skupni odhod na Pobrezje. Prosimo članstvo, da se posebno tega nastopa bratskega društva na Pobrezju polnoštevilno udeleži. Zdravo! — Meddruštveni odbor mariborskih sokolskih društev.

* Sokol Maribor-matica obvešča vse starejše brate, da se prične redna telovadba v petek, dne 16. t. m. v prostorih telovadnice drž. klasične gimnazije ob običajni uri. Obenem prosimo še one brate, ki imajo veselje do telovadbe, da strnejo naše vrste. V petek vsi v telovadnico! — Zdravo!

I. Sokol I. poziva svoje članstvo, da se udeleži v nedeljo, 11. t. m. telovadnega nastopa Sokola na Pobrezju. Zbor ob 14. uri na letnem telovadišču, odkoder odkorakamo s praporom na čelu na Po-

Kultura

Dve umetnostni razstavi v Ljubljani

Za časa ljubljanskega jesenskega velesejma imamo v Ljubljani kar dve umetnostni razstavi: eno v okviru velesejske prireditve »Ljubljana v jeseni«, ki ima namen pokazati umetniško delo naših slikarjev in kiparjev v zadnjem letu, in pa samostojno umetnostno razstavo bratov Vidmarjev v Jakopičevem paviljonu. Zlasti prva razstava je značilna, ker na njej prvič razstavlja ločen od drugih »Klub neodvisnih slovenskih likovnih umetnikov«. Temu klubu pripadajo naslednji slikarji in kiparji: Zoran Didek, Boris Kalin, Zdenko Kalin, Stane Kregar, France Mihelič, Zoran Mušič, Miklavž Omerza, Nikolaj Pirnat, Marij Pregelj, Karel Putrih, Maksim Sedej in France Smerdu.

Vsa skupina se je prav dobro predstavila, tako da iz razstavljenih slik in kipov takoj lahko ugotovimo individualnost posameznih razstavljalcev. Najznačilnejši je zaradi svojega surrealizma Stane Kregar, krepke barve kaže Marij Pregelj, Maksim Sedej prehaja v neke vrste klasicizem, Mihelič označuje tipični realizem in težnja za drobno označevanje ljudi in okolice. Od kiparjev je vidnejše delo Zdenka Kalina. A tudi osta-

li imajo svoje značilnosti, svoj slog ustvarjanja: tako Mušič, Omerza, Smerdu, Didek, Boris Kalin, Putrih in Pirnat.

Razstava »Kluba neodvisnih« je ločena od skupine ostalih razstavljalcev, ki so zavzeli velik prostor, bolj podoben magacinu kot pa umetnostni razstavnici dvorani. Tu srečamo nova in stara imena: I. Čargo, M. Gaspari, B. Jakac, R. Jakopič, F. Gorše, F. Klemenčič, F. Košir, T. Kos, P. Pavlovec, B. Remčeva, A. Sirk, R. Slapernik, M. Stern, Avgusta Šantel, Saša Šantel, H. Smrekar, I. Sajevec, B. Vavpotič, I. Vavpotič, F. Vesel, D. in N. Vidmar, I. Zajc, Anica Zupanec-Sodnik, F. Zupan in L. Žagar; v celoti 26 slikarjev in kiparjev. Razstava je v resnici reprezentativna in se na njej lahko prepričamo o nivoju slovenske umetnosti. Da bi označili posamezne slikarje in kiparje, bi bila potrebna posebna razprava, toda to prepuščamo bolj poklicanim. Z novimi motivi so prišli zlasti Čargo, Pavlovec in I. Vavpotič.

Druga je samostojna umetnostna razstava bratov Vidmarjev v Jakopičevem paviljonu. Brata Drago in Nande Vidmar sta znana kot slikarja, ki hodita samosvojo pot, ločeno od struj in raznih sku-

pin. Veže ju enotno gledanje na svet in soroden slog oblikovanja. Oba sta zrasla iz slovenske zemlje, katere bedo in lepoto sta občutila v svoji mladosti. Označuje ju najbolj neke vrste socialni realizem. Ljudi in zemljo gledata stvarno, osvetljeno s socialnim razumevanjem. To pove že izbor motivov. Drago razstavlja olja: Žetev, Snopi, Ob Ljubljani, Predmestje, Barake v gramoznici, Na veselilnem prostoru, Kmetica z otrokom (sepija), Otroci predmestja (linorez), Sirote (linorez), Poljski delavci (linorez); Nande je pa po svojih motivih nekoliko bolj izbran in globlji: dobra so olja Krompir, Žetev, Berači in risbe Obup, Ob košnji, Otroci s kmetov; Muzikant, Brezdomci, Bolnika, V ječi, so izbrani linorezi.

Njuno slikarstvo kaže že od prve razstave l. 1922. v Ljubljani, da je nerazdružno povezano z zemljo in s človekom, ki to zemljo gnoji, orje in seje. Od tedaj sta prešla slikarja dobo raznih umetnostnih — izmov, a ostala samo-svoja. Dovolj je reči, da sta Vidmarja slovenska slikarja, kajti iz njunih slik diha naša zemlja in na nji živi naš človek s svojo vero v lepoto dela in prirode. Z občutkom lahko razločimo iz razstave, da sta šla Vidmarja z delom poslednjih dveh let mnogo dlje ko prejšnja leta. (I)

k. Mirko Jelušič, znani nemški pisatelj zgodovinskih romanov, je postal po priključitvi Avstrije k Nemčiji upravnik dunajskega Burgteatra. Sedaj je pa, kakor poročajo listi, odstopil, še preden je mogel uveljaviti svoje načrte. Kakšno je ozadje tega odstopa, ni znano, zanimivo pa je že dejstvo samo, da je Hrvat Mirko Jelušič bil že za časa Schuschniggovega predsednika avstrijskih »rasističnih« pisateljev. Slovenci poznamo Jelušiča po prevodu njegovega »Cezarja«.

k. Namesto v Salzburgu se je letos mednarodna publika zbrala v Lucernu, kjer so priredili »Internationale Musikalische Festwochen« prvič v velikem obsegu. Že samo Toscaninijevo ime je privleklo koncertno publiko, nekaj privržencev imata pa tudi Fritz Busch in Bruno Walter. Med solisti sta bila Emmanuel Feuermann in Alfred Cortot. Med publiko so opazili razen uradnih odličnikov tudi Hubermana, Rahmaninova, Horowitza in Milsteina. Največji uspeh je doživel Arturo Toscanini, ki je dirigiral koncert v vrtu vile, kjer je Wagner komponiral svoja najlepša dela. Senzacija njegovega orkestra je bilo 23 starih violin, med njimi šest Stradivarijevih in več Guarnerijevih in Amatijevih.

k. Življenjepis T. G. Masaryka, delo Paula Selverja, izide v kratkem v Londonu v založbi Michael Joseph Limited.

Gospodarstvo

Letošnji tujski promet

Pred nekaj dnevi smo na tem mestu podali kratek pregled o uspehu lanskega tujskega prometa v Jugoslaviji in zlasti v Sloveniji. Videli smo, da so se dosegle zadovoljive številke in da je imela naša ožja domovina od dotoka tujcev okroglo 170 milijonov dohodkov. Lahko rečemo, da je imela Slovenija od tujcev kakih 30 milijonov dinarjev čistega dobička. To je prav čedna vsota, ki mora nas vse vzpodbuditi k še bolj intenzivnemu delu, ako hočemo doseči, da nam bo tujski promet stalno donjšal še večje dobičke.

Kako je z letošnjo sezono? O razvoju tujskega prometa v tekočem letu še ni mogoče dobiti jasne slike, ker smo še sredi potovalne sezone in je le malo zanesljivih podatkov na razpolago. Dejstvo je, da je začetkom sezone neugodno vreme precej oviralo priliv tujcev, da pa je v juliju, ko so se začele počitnice in glavni dopusti, potovanje precej oživilo. Zadnje dni je tujski promet zopet malo popustil, ker vreme nekoliko nagaja. Vsekakor se more reči, da letošnja sezona ne bo slaba, čeprav morda ne bo dosegla lanske. Če bomo imeli prihodnje tedne res lepo in stalno vreme, bo Jugoslavija imela zaznamovati tudi letos zadovoljive uspehe. Isto velja tudi za zgodnjjo jesen, zlasti ker je življenje v kopaljških in letoviških po sezoni precej cenejše in se mude tujci pri nas še do oktobra.

Kar se tiče dotoka inozemcev, se je pokazalo, da bo priključek Avstrije k Nemčiji nekaj časa neugodno vplival na tujski promet v naši državi, žal obstajajo od severa ne prihajajo več tako polni vlaki kot prejšnja leta v tem času. Nekaj mesecev po izvedbi anšlusa so bili mednarodni vlaki skoraj prazni. Kolikor je bilo potnikov, so bili skoraj sami Čehi ali pa Jugoslovani, ki so potovali na sever večinoma v poslovnih zadevah. Zavedati se moramo, da bo združitev obeh nemških držav še nekaj časa neugodno vplivala na prihod turistov iz bivše Avstrije v Jugoslavijo, predvsem dokler se ne uredi notranje gospodarske prilike in dokler se ne bodo zainteresirani sprijaznili z novim strogim deviznim režimom. Lahko pa za drugo leto računamo, da se bodo razmere toliko konsolidirale, da se bo izpad gostov iz Avstrije kompenziral z večjim dotokom turistov iz ostale Nemčije, kakor tudi iz Madžarske in Italije.

Mariborska Zveza za tujski promet je letošnjo pomlad uvedla veliko propagando na Madžarskem za obisk naših turističnih krajev, v prvi vrsti pa naših zdravilišč. Od te akcije je pričakovati ugodnih uspehov, ker so za to podani vsi pogoji in ker jugoslovansko-madžarski kliring dobro funkcionira. Tudi za povečanje števila obiskovalcev iz Italije

so izgledi dobri, ker si obojestranska oblastva, zlasti pa tujskoprometne institucije, prizadevajo, da se odstranijo vse ovire, ki so doslej ovirale živahnejši medsebojni tujski promet. Letos so se razmere že precej zboljšale in je potovanje med sosednjima državama v obeh smereh razveseljivo živahno.

Računati je s tem, da bodo tudi turisti iz drugih držav v bodoče v še večji

Združitev zdravstvenih občin

V nadaljevanju objavljamo danes še nekatere občine, ki so bile po novi uredbi združene v večje zdravstvene občine:

Celje: 1. Dobrna s sedežem v Dobrni je zdraviliška občina. 2. Polzela s sedežem v Polzeli: Polzela, Braslovče, Gomilsko, Šmartno ob Paki. 3. Sv. Jurij s sedežem pri Sv. Juriju: Dramlje, Kalobje, Slivnica, Sv. Jurij trg in okolica. 4. Sv. Pavel pri Preboldu s sedežem pri Sv. Pavlu: Sv. Pavel, Sv. Peter. 5. Teharje s sedežem na Štorah: Teharje. 6. Vojnik s sedežem v Vojniku: Nova cerkev, Škofja vas, Šmartno, Vojnik trg in okolica. 7. Vransko: Sv. Jurij in Vransko. 8. Žalec: Griže, Petrovče, Velika Pirešica, Žalec.

Šmarje pri Jelšah: 1. Kozje: Kozje, Plištanj, Podsreda. 2. Planina: Planina, Jurkloster. 3. Podčetrtek: Podčetrtek, Pristava, Zibika. 4. Rogaška Slatina: Kostričnica, Rogaška Slatina. 5. Rogatec: Rogatec, Stoperce, Žetale. 6. Sv. Peter po Sv. Gorani: Polje, Sv. Peter. 7. Šmarje: Ponikva, Sveti Vid pri Grobelnem, Sv. Peter na Medvedjem selu, St. Štefan, Šmarje.

Murska Sobota: 1. Cankova: Bodonci, Cankova, Pertoča. 2. Grad: Kuzma, Rogaševci. 3. Križevci: Gornji Petrovci,

Hmeljsko tržišče

ŽALEC, 10. septembra. Kupčija postaja čedalje živahnejša in čedalje več interesentov se oglašja, ki se zanimajo za vse vrste hmelja. Cene so se nekako učvrstile, dasi še daleč ne dosegajo cen iz »dobrih let«. Povprečno se plačuje 22 do 25 din za kg srednjega in prvovrstnega blaga. Po cenitvah se je letos prodalo že okoli 4000 kv. letošnjega pridelka.

Iz Žatca v CSR poročajo, da je zanimanje srednje. Kupčija v začetku, plačuje se 16 do 21,50 Kč (24—32 din), dočim so cene v Roudnicah in Ustju znatno nižje.

Pravdanje zaradi sladkorja

V zadnjih dneh so se pojavile v časopisu vesti, da ho letos v naši državi zmanjkalo sladkorja prej, ko bodo mogle

meri posečali Jugoslavijo, ker so se poleg drugega uvedle tudi nove znatne olajšave pri potovanju iz inozemstva. Naj omenimo tu le železniške olajšave, ki so po novih določbah tarife zelo pomenljive in precej ugodnejše za inozemce kot doslej. Vprašanje turističnega dinarja je ugodno rešeno, predvsem za nemške turiste in se je mesečna kvota deviz primerno povečala tudi za turiste iz bivše Avstrije. Zato lahko pričakujemo, da bo v bodoče dotok inozemskih turistov prinesel našemu gospodarstvu še bolj razveseljive koristi.

Križevci, Mačkovci, Selo v Prekmurju, Šalovci. 4. Murska Sobota: Kupšinci, Martjanci, Murska Sobota-mesto, Murska Sobota-okolica, Puconci, Tišina.

Slovenji Gradec: 1. Mislinje: Mislinje. 2. Slovenji Gradec: Pameče, Podgorje, Razbor, Slovenji Gradec, Šmartno pri Slovenjem Gradcu. 3. Šoštanj: Topolšičica. 4. Velenje: Št. Andraž, Št. Ilj, Št. Janž na Vinski gori, Škale, Velenje.

Konjice: 1. Konjice trg in okolica, Zreče. 2. Loče: Loče. 3. Oplotnica: Oplotnica, Prihova. 4. Vitanje: Vitanje.

Gornji grad: 1. Gornji grad: Bočna, Gornji grad, Nova Štifta. 2. Ljubno: Ljubno, Solčava, Luče. 3. Mozirje: Mozirje, Rečica.

Ljutomer: 1. Apače: Apače. 2. Križevci: Križevci, Veržej. 3. Ljutomer: Cezanjevci, Ljutomer, Mala Nedelja. 4. Slatina Radenci: Slatina Radenci, Gornja Radgona. 5. Sv. Jurij ob Ščavnici: Negova, Sv. Jurij ob Ščavnici. 6. Štrigova: Razkrižje, Štrigova.

Dolnja Lendava: 1. Beltinci: Beltinci, Črenšovci, Odranci. 2. Dobrovnik: Bogojina, Dobrovnik, Genterovci, Turnišče. 3. Dolnja Lendava: Dolnja Lendava, Gaberje, Orešje, Poljana.

sladkorne tovarne dati na trg nov pridelak. Osrednji odbor združenih sladkornih tovarn v naši državi je te vesti demantiral, češ da je na zalogi še več ko dovolj sladkorja ter mimo tega stoji prav te dni vse tovarne pred novo proizvodjo. S stališča konzumentov pa seveda to »pravdanje«, ali je dovolj sladkorja ali ni, prav nič ni zanimivo. Konzumente mnogo bolj zanima vprašanje, ali se bodo končno le kaj znižale pretirano visoke cene sladkorja v naši državi. Lahko se reče, da je v tej zahtevi vsa Jugoslavija popolnoma složna, pa kljub temu sladkorni magnati nočejo slišati klica po pocenitvi sladkorja.

g. Nova cesta Sv. Barbara—Sp. Duplek je bila v četrtek slovesno otvorjena. S to cesto je sedaj vzpostavljena zelo ugodna zveza z Mariborom, kar bo ta mošnjemu prebivalstvu, ki prodaja svo-

je pridelke na mariborskem trgu, zelo koristilo. Za cesto, ki je veljala nad 300 tisoč din, je največ prispevala domača občina Korena.

g. **Sejmi 12. septembra:** Središče, Lokka pri Zusmu, Št. Vid pri Stični, Veliko Mraševo, Kočevje in Loški potok.

g. **Na prvi licitaciji** za zgraditev prvega odseka železniške proge Črnomelj—Vrbovsko se ni javil niti en ponudnik. Tako se je stvar spet zavlekla za nekaj časa. Podjetja smatrajo, da je proračunska vsota prenizka ter bi jo bilo treba povišati najmanj za 4 milijone, da bi bilo potem mogoče sploh prevzeti gradbena dela.

g. **Pri Poštni hranilnici** je v avgustu naraslo število vlagateljev za 5209 in doseglo število 515.841; hranilne vloge na knjižice pa so poskočile za skoraj 8 milijonov ter dosegle 1 milijardo 318 milijonov din.

g. **Prekupčevanje s perutnino na Dravskem polju.** Kmetje prodajajo piščance par po 12 din nakupovalcem, ki zalagajo velika podjetja. Ta plačujejo svoje delavke za svaženje perutnine na dan z odbitki povprečno po 15 din. Nek direktor takega podjetja, Nemečev, ki je imel na mesec po 15.000 din plače, je odšel v Nemčijo in ustanovil tam konkurenčno podjetje, ker je pač poznal vse inozemske kliente. Tako plačujejo račun teh tujih podjetnikov in njihove medsebojne konkurence naši kmetje in delavke.

g. **Knjige o prejemu in oddaji špirta.** V zvezi z izvajanjem trošarinskega zakona je finančni minister odredil, da so vsi prodajalci čistega špirta in osebe, ki iz špirta pridobivajo alkoholne pijače, razen lekarn, drogerij in parfumerij, dolžni voditi tudi knjige o prejemu in oddaji špirta. Iz teh knjig mora biti vsak čas razvidno, koliko špirta so dobili in koliko oddali. Vsaka vknjižba mora biti opremljena s potrdilom o plačani državni trošarini. Obenem s to uredbo pa je finančni minister ukinit vse kazni in postopke, ki so se vodili proti lekarnam, drogerijam in parfumerijam, ki niso teh knjig vodili.

g. **Kupčija z živino** je še nadalje precej v zastoju zaradi slinavke, ki se je pojavila v nekaterih krajih. Skoraj povsod so bili odpovedani običajni živinski sejmi. Toda tudi izvoz v tujino je zaradi te nesrečne okolnosti precej zastal, tako da so naši živinorejci močno prizadeti. Cene pa so kljub vsemu ostale skoraj neizpremenjene.

g. **Za izboljšanje našega izvoza v Francijo.** Po trgovinski pogodbi je naši državi pri izvozu v Francijo določena aktivna trgovinski bilanca. Tako v dogovoru, dočim pa je stvarno drugače. Pasivnost naše bilance nasproti Franciji se je letos še povečala, tako da so začeli sedaj merodajni krogi že resno premišljevati, da se čim prej skliče nova konferenca, ki bo razpravljala o izboljšanju naših trgovinskih odnosov do Francije.

KRALJICA MARIJA ROMUNSKA:

Zgodba mojega življenja

Za časa mojega drugega bivanja na carskem dvoru, je bilo tam pet bratrancev in sestričen: Niki, Jurij, Ksenija, Miša in mala Olga. Niki je imel že tedaj tisti plemeniti šarm in prijazen, ljubeznivi pogled, ki je dal vse do tragičnega konca njegovemu obrazu tako simpatičen izgled. Prijazen in miroljuben, kakršen je bil, je moral prav on po nerazumljivem naključju doživeti tako strašno usodo in smrt. Mi smo ga ljubili in občudovali, dasi se ni prišteval v naš krog, kajti bil je starejši od nas.

Jurij je umrl, kakor moje matere starejši brat, že kot mladenič za jetiko; menda na Kavkazu. Ksenija, nekoliko starejša od mene, je bila ljubezniva družica. Ostala dva, Miša in pred vsem Olga, sta pa bila tedaj še čisto majhna.

Toda bližji kakor ti so nam bili otroci strica Vladimira in tete Miechen. Stric Vladimir je bil drugi brat moje matere. Bil je v vsej rodovini edini temnolas in zelo postaven, vendar pa ne tako velik kakor njegovi bratje. Teta Miechen, njegova žena, rojena princesa Mecklenburška, je bila ena najbolj očarljivih žensk, kar sem jih kdaj videla. Med teto Miechen in teto Minnie je bilo neko nasprotstvo. Zdelo se mi je, da prijaznosti, ki so si jih izkazovale ob velikih rodovinskih sestankih, niso bile preveč iskrene.

V hiši strica Vladimira so bili trije bratrancevi in ena sestrična: Ciril, Boris, Andrej in Jelena. Vsi štirje so bili nenavadno lepi, in naše prijateljstvo z njimi je

20 ostalo še preko mladosti. Mnogo let pozneje se je moja sestra Ducky poročila s Cirilom. O tem bom pozneje še govorila.

Stric Aleksej, mamin tretji brat, je bil neporočen in čisto vikinški tip. Wagner bi bil odkril v njem gotovo popolno utelešenje svojega Lohengrina. Bil je plavalas, imel je modre oči in kratko brado. Ako si primislimo še njegovo mogočno rast, se nam ne bo zdelo prav nič pretirano, ako ga imenujem v resnici mogočno človeško pojavo. Bil je pomorščak in je imel resnično pomorščakaško ljubezen za vse dobre stvari tega življenja, a še prav posebej za lepe ženske. Ljubil je dolga leta neko daljno sorodnico Zino, žensko očarjujoče lepote. Imela je mehko belo polt, kakor črešnje rdeče usta in zelo velike oči, katerim so dajala temna veča čisto orientalski, nevarni, močno zapeljivi izraz.

V očetovi sobi je visela fotografija tete Zine v ruski narodni noši s »kakošnikom« na glavi. Ta slika lepe ženske me je vedno nepremagljivo privlačevala, vendar si nisem bila na jasnem, kaj me na tej rasni ženski bolj preseneča: prirodnost njenih vabljevih potez in oblik, ali lepota njenega dragocenega nakita. Teta Zina, sestra slavjenega generala Skobeleva, je bila značilen otrok sveta v katerem je živela; pripadala je nerazdružljivo razkošju carske Rusije. Mogla bi bila napraviti pri filmu kariero kot »vampir«, in je bila, da se poslužim izraza strica Pavla, »nepredvidna in lahkomisljena«. Njena prirodna dobrobrčnost pa je ovračala izraz njenega »vamskega« obraza. V carski rodovini ni imela enakopravnega položaja z drugimi člani.

Stric Aleksej je bil tisti, ki mi je napravil prvi poklon. Pozabila ga nisem do dandanašnjih dni. Bilo je

v Peterhofu, pritekli smo pravkar čez trato k mami, ki je stala s stricem Aleksejem na soncu. Bila sem voditeljica tekmovalnega teka. Ko nas je stric Aleksej zagledal, je zaklical: »Ah! voici la jolie petite!« Ta meni neposredno namenjeni vzklík me še dandanes veseli.

Toda dvojica, ki je vzbudila moje najgloblje občudovanje, sta bila stric Sergej in teta Ela. Teta Ela je bila angelska lepotica, o kateri sem že govorila. Bilo je tedaj malo po njuni poroki in njena zasanjana lepota in privlačnost je mejila skoraj že na nadzemeljsko.

Stric Sergej je bil po starosti prvi za mojo mamo. Ona, on in stric Pavel so bili skupaj vzgojeni. V nasprotju s starejšimi brati, ki so bili močnejši in bolj čokati, je bil on »kakor jelka« vitke rasti. Dasi je bil med vsemi strici tisti, katerega so se vsi najbolj bal, je bil vendar deležen naše največje naklonjenosti. Bil je skratka naš ljubljenec. Najbrže se je moral temu zahvaliti svoji občudovanja vredni ženi, popolnoma zagotovo pa tega le ne vem. Vsekakor je pa gotovo, da smo ga imeli mi vsi radi.

Bojim se, da bo ostalo njegovo ime zapisano v zgodovini med najbolj neizprosnimi in fanatičnimi reakcionarji. Njegov konec je bil nenaraven in strašen. Toda jaz nočem govoriti tu o velikem knezu Sergeju kot moskovskem gubernatorju, katerega je raztrgala bomba nekega nihilista. Veliki knez Sergej, ki je bil naš stric in smo ga tedaj spoznali, je bil strog, dostojanstven in ukazujoč, toda otroke je imel rad in je bil z njimi nežen, čeprav svojih lastnih ni imel. Često nas je grajal in ni prezrl nobene naše nepravilnosti, toda kadar je le mogel je prišel v našo spalnico, nas lepo zavil v odeje in za slovo poljubil.

VSE ZA ŠOLO

KUPITE NAJCENEJE IN NAJBOLJE V KNJIGARNI IN PAPIRNICI

TISKOVNE ZADRUGE

MARIBOR, ALEKSANDROVA CESTA 13

Kranjec Miško:

Poezija domače ječe

Doslej so prekmurški grešniki polnili ječe mariborskega okrožnega sodišča, po prvem juniju, ali tako nekako, pa tega več ne bo. Nekaj hrabrih in genialnih Prekmurcev sicer še sedi v Mariboru, kot poslednja redkost, in tako imajo Štajerji, ki so v tem pogledu tudi drzni in genialni, poslednjič priliko, da si ogledajo Prekmurce, ki so imeli v življenju nekoliko smole. Še koraka nekaj Prekmurcev po mariborskih ulicah ob zgodnjih jutrih v drevoredih in tistih značilnih uniformah in pod poveljstvom uniformiranega moža s koščenimi zvezdami. Ko bo pa potekel rok tem poslednjim Mohikancem, Mariborčani tako rekoč ne bodo imeli prilike, da bi od bliže poznali Prekmurce.

V Prekmurju pa bo odslej vse drugače! Imeli smo doslej sicer dve ječi večjega formata in poleg tega manjša orožniška zatočišča, toda v okrajnih ječah nimajo uniforme za svoje ljudi, temveč morajo ti uporabljati svoj civil, kar jih nikakor ne dviga nad vse povprečne ljudi in komandant obeh oddelkov nikakor ni bil tako odlična oseba, kakor je to po velikih okrožnih ječah.

Imamo namreč svoje okrožno sodišče. Komu gre ta zasluga, nočem raziskovati. Je več kandidatov, ki si laste tudi to zaslugo, od manjših ljudi pa do državnikov velikega kova. Zasluga je zasluga, pa bodi potem take ali take vrste, dobro jo je vtakniti v žep in ob pravem času obesiti na junaška prsa ter se potrkati pod to zaslugo. Zdi se mi sicer, da so jo razdelili na več drobcev; kakor sem rekel, zasluga je zasluga, in dobro je, če že nimaš cele vrste v domači hiši, da jo imaš vsaj majhen košček. Kamen do kamna palača, zasluga na zaslugo — velika kariera, politična bodočnost!

Prekmurcem je ta dogodek bil javno in slovesno razglašen in razjokali so se vrli Prekmurci, kakor se razjočejo vselej, kadar pride v deželo kaj velikega in lepega: povodeni, ali obluba za regulacijo, toča in po toči lepo vreme, griza in po dolgem razsajanju ambulanta, ki pokaže, kaj vse je mogoče danes proti njej. In še mnogo stvari je, ob katerih se je vredno razjokati. Razglasili so gospodje to stvar narodu, patetično, kakor je to treba in vsi, ki jih ta stvar kakorkoli zadeva ali pa mislijo, da jih bo več ali manj v bližnji bodočnosti, če pa ne njih, pa vsaj potomce, in vsi, pravim, so se razjokali in se razveselili. Saj smo pa Prekmurci bili vedno tako zapostavljeni v vsaki stvari, da nas tudi to mora razveseliti; lahko si domišljamo: tako prihajamo do samostojnosti, kar v teh časih ni dano katerikoli narodni manjšini.

Imeli smo doslej dve okrajni sodišči in slehernik, ki je kaj zagrešil, je najprej potrkal na vrata v Lendavi ali v Soboti. Gospodje sodniki so stvar poslušali do kraja, pisarji so pisali na vse pretege, odvetniki pa so se klanjali strankam in sodnikom, nasprotnike pa nahučili, kakor to že mora biti. Ko pa je zadeva postala nekoliko zapletena, pretežka, bodisi da ji sodniki niso bili kos ali niti niso smeli biti, so jo poslali enostavno v Maribor: naj pa tam dalje rešujejo. In v Mariboru so to zares dostojanstveno napravili. Včasih so sicer sodniki v Lendavi in Soboti stvar uredili, pa se je spomnila stranka in spomnil se je odvetnik, pa sta si že rekla: kaj pa znajo ti-le naši sodniki; v Maribor s stvarjo, tam je pravica doma! In »stvar« je odromala v Maribor in tam so »stvar« bodisi potrdili ali pa postavili na glavo.

Poslej tega več ne bo.

Če se bo stvar zdelala v Lendavi ali v Soboti sodnikom pretežka, prezapletena, če se bosta stranka in odvetnik strinjala v tem, da je bil sodnik bodisi nasajen,

bodisi da je imel še mačka in ni mogel postopati, kakor sta hotela stranka in odvetnik ter so jima naložili plačilo, bosta lahko rekla mirno: pošljimo »stvar« v Soboto. In tako bo stvar romala iz Lendave in Sobote v Soboto. In »stvar« bodo vzeli v roke vse drugačni sodniki, kakor smo jih imeli doslej in rekli bodo: Tako je in tako bo ostalo.

To pa so seveda samo stranke, ki morajo tako ali tako plačati ali pa plačilo stroškov naprtijo svojemu nasprotniku. Vendar je tako sodišče zvezano še z mnogimi drugimi dobrinami. Koliko nadarjenih Prekmurcev je moralo po Mariboru korakati v dvoredih, z motiko ali s čemerkoli na rami, ali pa so odhajali žagat drva mirnim meščanom! V Soboti pa ni imel kdo drv žagati. Poslej bo tudi to. Da, kakšni zapori pa so bili doslej tu? Domači so prišli in ob odprtem oknu govorili s teboj, kakor da si za dva tedna tu sprejet v delo. V svoji obleki si hodil, naslanjal si se na okno in gledal na cesto, pobiral cigarete odpadke in ko so te izpustili, ki se celo lahko bahal: Tam mi je bilo dobro! Nemara bo tem manj nadarjenim ljudem to še ostalo, toda oni višji, genialnejši bodo imeli drugačen red. Najbrže se bodo navadili vseh tistih skrivnih znamenj, ki jih uporabljajo taki ljudje po vseh velikih zavetiščih, na nepojasnen način bodo tihotapili cigarete in žveplenke v celice, in na nepojasnen način se bodo dogovarjali o bodočnosti, ali pa celo pripravljali pobeg, kar se jim bo v večini tudi posrečilo. Doslej res ni nihče pobegnul, ker ni imelo pomena, odtegniti se dvomesečnemu zaporu, ki ti je bilo celo dobro. Toda posedati deset let, celo več — taki vzgojevalni načrti morajo presedati vsakomur in mu zagrenjati življenje ter ga siliti do iskanja izhoda od tod. Pozimi bodo pobegi sicer tvegani, toda poletna koruzna polja bodo imela nešteto možnosti za skrivanje. Mogoče se pa bodo ukvarjali, vsaj potrpežljivejši, notri s kulturo in izdajali kakšen list, saj so Prekmurci do neke mere nadarjeni pripovedovalci, čeprav ne znajo jezika.

So pa še druge blagodati te ustanove. Lahko bi se bilo komu zgodilo, da bi ga obsodili na smrt. Kako grenko je umreti na tujem! Smrt v domači deželi pa je tako vzvišena in tako prijetna! Res, da Prekmurci takih kandidatov — kolikor vem — nismo imeli ali pa so bili vsaj redki (dobro bi bilo naparviti statistiko), pravim pa: lahko se zgodi, da se bodo nekoč sodniki razjezili in komu prisodili smrt.

Kako grenko mora biti, ko imaš zaveš, da so te obsodile tuje roke, da so te obesili v tuji deželi, sredi velikega mesta, kjer ni več tiste prelepe narave, ki ti je bila doslej pribežališče. Tu pa, ako se bo že to zgodilo, bo vonj domačih polj dihal v tvoje okno, dokler boš zaprt in pospremljen te bo ta vonj na poslednji poti, visoki hrasti in akacije grajskega parka ti bodo pošiljali poslednji pozdrav in sinje, prekmursko, ravninsko nebo se bo sklanjalo nad teboj, in meglena jutra bodo segala od Mure prav do sem, nekje bodo igrali cigani in nič te ne bo motilo, da bo nekaj starih, škodoželjnih ljudi, ki so dobili vstopnice za to veliko predstavo — kajti tudi ta predstava se vrši z vstopnicami — nič te ne bo motilo, da bodo zrl na te radovedno, celo nekam strastno. Kot Prekmurec, vajen dobrega in zlega v življenju, zlasti zlega, boš tudi to pot korakal hrabro, skoraz drzno, in ko se boš ozrl na nebo, boš vedel: to je nebo prekmurske ravnine, in ko boš poduhal veter, boš dejal: Z Goriškega veje ali pa: Z Dolinskega je ta mlačni veter. In res bo dehtel ta veter po panonskem blatu, kjer v primitiv-

nih razmerah gazijo množice in se dotikajo zločina, kakor dobrih del, včasih ne ločeč enega od drugega.

Lahko bi skoraj rekel: Če že moraš umreti, potem hvala tistim, ki so spravili človeku to ugodnost, da umreš vsaj sredi domače zemlje, sredi zorečih njiv, sredi panonskih vetrov in pod prelepim ravninskim nebom.

Seveda bodo pa s takim aktom združene še mnoge dobrine: prodajali se bodo koščki od umrlega; in lahko rečemo, Prekmurje je bilo doslej pri taki prodaji prikrajšano. Mislim, da se nihče ne more pohvaliti, da ima kak tak čudotvoren spomin.

Zanimivosti

Soomeniki indijanskih Toltekov

Mehiški predsednik republike je izdal nedavno odlok, s katerim se proglašajo piramide v Teotihuacanu za narodni spomenik in postavljajo pod zaščito zgodovinskih dragocenosti. To so te piramide tudi zaslužile, ker so večje, lepše in bolj umetniške kakor egipčanske, o katerih govori in jih že davno občuduje ves svet. In vendar so bile dolga stoletja skoraj pozabljene in širšemu svetu neznane.

Te piramide, katerih je dvajset, stoje večinoma pri San Juanu de Teotihuacanu, in največja med njimi je bila posvečena tolteškemu sončnemu bogu Huitcipohtliju. Visoka je še sedaj 55 metrov, dolžina njenih kvadratnih temeljev pa meri 208 metrov ob vsaki stranici. Ko je bila zgrajena, je bila visoka 65 do 70 metrov, več pa gotovo ne, ker Tolteki višjih piramid niso gradili, čeprav so temelji bili obsežnejši kakor pri egipčanskih. Zanimivo je zato primerjati Keopsovo piramido pri Gizeh v Egiptu s Huitcipohtlijevo v Teotihuacanu v Mehiki. Keopsova se pričinja na kvadratni podlagi stranske dolžine 234 metrov, toda visoka je 146 metrov.

Še bolj zanimiva kakor Huitcipohtlijeva, je nekoliko milj od Teotihuacana oddaljena piramida v Choluli, posvečena bogu zraka Koelcalkoatlui, na katere vrhu stoji dandanes mala kapelica, ki jo oskrbuje indijanski redovnik. Visoka je kakor Huitcipohtlijeva, toda stranice njenege tlorisa merijo na vsaki strani po 440 metrov! Višja ko 10 metrov je ona v Remediosu v provinci Tacuba. Ostale se imenujejo po mestih, v katerih stoje: Papantla, Mitla, Palonque, Culhuacan, Utatlan, Saocara, Tecolutla itd. Po velikosti so podobne piramidam v Teotihuacanu.

Vse te zgradbe izvirajo iz prvega stoletja po Kristu, ko so bojevit Azteki živeli še v severnih gozdovih, v sedanjem Texasu in Arizoni. Tedaj je bila Mehika cesarstvo Toltekov s središčem v Flascali. Pozneje so bili Tolteki potisnjeni na jug in so postali predniki sedanjih Indijancev v Guatemali in Hondurasu. Imeli so slikovno pisavo, ki je bila bolj razvita kakor egipčanski hiroglifi, njihova država pa je bila socialno gotovo vzorno

Neprijetno bi bilo seveda samo eno: Prekmurci so nekoliko leni, počasni ljudje, in preden bi komu padlo na um, da bi napravil kaj velikega ali pa, če bi že napravil kaj takega, preden bi mu padlo potem na um, da bi se prijavil, se lahko že zgodi, da bodo odpravili smrtno kazen. Saj civilizacija vendarle napreduje in nemara kdaj doseže tudi pravnike. Tako bi se prav lahko zgodilo nekaj posebnega: Prekmurje, ki je imelo toliko oblasti v svojih rokah, tega ni moglo izrabiti, ni bilo prilike.

Vse se lahko zgodi, pa najsi bi bilo še to tako klavrno!

in moderno organizirana. V tej državi ni bilo suženjstva, in vsi državljani so imeli enake pravice in enake dolžnosti.

Mehiških piramid zato niso gradili šizmi, kakor so egipčanske, ampak svobodni državljani ob sodelovanju vsega naroda. Te piramide pa tudi niso grobnice kraljev, ampak spomeniki bogov, zgrajeni v zahvalo za rešitev pred boleznimi, potresi, sušami, vojnami itd. O propadu tolteškega cesarstva, ki je zgradilo te krasne stavbe, vemo dandanes zelo malo. Dolgo so zgodovinarji mislili, da so Tolteke premagali in podjarmili Azteki ter se zlili z njimi v en narod. Tako je mislil tudi Cortez, ki je našel v azteški državi cesarjev Montezume in Guatimozina še nekaj ostankov malih tolteških vazalnih držav. Preiskovanje starih napisov je pa pokazalo, da to ni bilo res. Sedaj je dokazano, da med Tolteki in Azteki ni bilo nikoli večjih vojen. Tolteki so se sami preselili na jug zaradi velikih epidemij. Tako so Azteki lahko svobodno zasedli njihova zapuščena mesta in selišča.

Zob časa in nerazumevanja Špancev sta uničila dosti spomenikov in zapuščin tega zanimivega davnega indijanskega naroda, ki je imel že pred 2000 leti mesta s po 100 in več tisoč prebivalci. S tem je bila storjena za znanost nepopravljiva škoda. Naj bi se ohranilo nedotaknjeno vsaj to, kar je še ostalo.

× **Litva noče Židov.** Notranji minister polkovnik Leonis je izjavil, da so osnovane govorice, ki se razširjajo o sprejemanju Židov v Litvo; kajti oblastva so odklonila vse prošnje tujih Židov, ki so se hoteli priseliti v Litvo.

× **V Poljski je pogorela cela vas.** V Brotovcu v vzhodni Poljski je nastal požar, ki je zavzel strahovit obseg. V kratkem času je bila uničena vsa vas z 18 domovi in 40 gospodarskimi poslopiji. Rešiti niso mogli niti živine niti žetve.

× **Filatelistično razstavo,** ki so jo odprli v Kjöbenhavnu na Danskem, cenijo na 20 milijonov danskih kron. Na razstavi so razstavljene najdražje znamke na svetu.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je naš ljubljani mož, oče, stric in svak, gospod

Rudolf Maček

zvaničnik drž. žel. v pok.

v 46. letu starosti za vedno zapustil. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 11. septembra ob 15. uri iz mrtvašnice na Pobrežju na magdalensko pokopališče.

Maribor, dne 9. septembra 1938.

1018

Zalujoča soproga Marija, hčerka Marica in ostalo sorodstvo.

Zadnje jesenske novosti - Tekstilana Büdefeldt

Vas čakajo v bogati izbiri v izbranih vzorcih in barvah
Oglejte si našo zalogo, tudi vi boste prijetno presenečeni

Razno

MODERNO KOZUHOVINO
persjaner, severni in južni skunks, srebrni opomus blizam itd. v veliki izbiri in strokovni izdelavi plaščev, lopice ter ovratnikov po najnovejših krojih dobite po sovpejših cenah pri P. Semko, krznarju, Maribor, Gosposka ul. 37. 800

LOKAL ALI KLET
suha, svetla, za točilno se išče po možnosti v centru mesta. Dopise na upravo pod »Lokal«. 954

POZOR!
Stojalo za cvetlice izdeluje poceni Kociš Peter, košarski mojster, Vojašniška 7. 959

ČE HOČETE
res dobro vino piti, morate v »Prešernovo klet« priti. Trafenik v Gosposki ulici. 973

TUDI VI
želite pokrepati se kedaj z izbrano kapljico. Zato ne oklevajte mnogo in obiščite restavracijo A. Senica v Tattenbachovi ulici. Tu vam postrežejo s specialitetami: dišečim traminem, muškatin silvanem, rilingom, rdečim burgundcem in mozlavcem. Znano je že, da dobite pri vseh čez ulico znaten popust. 967

ROČNE TKANINE
čista volna, za dame in gospe po konkurenčni ceni dobite v Novi vasi. Zelena ul. 21, Fa. Schneeweis. 918

HALO!! NA VINSKO TRGATEV V KOŠAKE.
gostilna koren, v nedeljo dne 18. t. m., na katero vabi društvo gluhozemelj v Mariboru. Za dobro kapljico, izboron kuhinjo, obilo zabave je preskrbljeno. Prireditev bo ob vsakem vremenu. Vstopnine pristo. Za polnoštevilni obisk občinstva se priporoča odbor. 939

INSTRUKTORJA.
vestnega in sposobnega, iščem za privatnega učenca 4. razreda real. gimn. Ponudbe pod »Učencem« na upravo lista. 950

VINSKA TRGATEV
v gostilni Mras, Studenci. 933

GAMBRINOVA DVORANA
Prvovrstna domača hrana, abonenti se sprejememo. 911

POSTELJNO PERJE
v veliki izbiri od Din 8.— naprej v vsaki kvaliteti in cenah, kemično čiščeno ravno kar dospelo pri »Luna«. Maribor, samo Glavni trg 24. 812

2500 DIN
potrebujete, da zaslužite 1000 din mesečno. Pišite na »Anos«. Maribor, Orožnova. 91

MARTIN SAFRAN
izvršuje vsa soboslikarska, crkosliskarska ter pleskarska dela solidno in poceni. Najnovejši vzorci na zalogi. 146

Krekova 16.
ZAVAROVALNA POLICA
na din 10.000, vplačilni din 7000, se proti malenkostni odškodnini odda. Interesenti naj se čimprej oglašijo. Bljžje informacije daje iz vljudnosti Rojs-Ussar, Maribor, Trubarjeva 9. 1000

STROJEPISNA DELA
raznomoževanja, svetlobne kopije, prevajanje najceneje pri Kovaču, Maribor, Gosposka ul. 46. 680

AKTOVKE, ŠOLSKE TORBICE
nahrbtniki, velika izbira, nizke cene pri M. Šterbal-u, Meljska 2, Trg svobode 6. 872

ŠOLSKE
torbice in nahrbtnike v veliki izbiri priporoča Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. 871

MERDAUS
v nedeljo 11. t. m. bo v gostilni koncert s plesom. 984

PLETENINE
po najnovejših modelih in barvah, po meri tekem 6 ur izdeluje »Luna«, Maribor, samo Glavni trg 24. — Mako perilo za otroke in odrasle v veliki izbiri. 977

KONCERT
vsako soboto in nedeljo, prvovrstne godbe! Restavracija »Ljutomer«, Rotovski trg 8 (Štjebler). 1009

OFERTALNI RAZPIS
za zgraditev novega hleva pri cerkvi v Studencih. Občinska uprava razpisuje v skrajšanem roku zgornje delo ter vabi vse zainteresirane stavbenike, da se zglasijo v torek 13. septembra ob 15. uri v občinskem uradu v Studencih, kjer prejmejo vse potrebne informacije. 1013

VESELICO
Delavstvo tvornice Jugotekstil priredi v nedeljo dne 11. t. m. z nastopi in šaljivimi prizori, v Gambriinovi dvorani. Začetek ob 15. uri. Vstop prost. Prosimo za obilno udeležbo. 994

DVOKOLESA
motorji šivalni stroji, novi modeli otroških in igračnih vozičkov ter triciklov, pneumatika v največji izbiri in po najnižjih solidnih cenah pri »Tribuna« F. Batfel, podružnica, Maribor, Aleksandrova c. 26. 291

Posesti
Prodam novo HIŠICO
cena Din 16.000, tudi nekaj na obroke. Vprašati pri g. Karlu Weisu, Zg. Radvanje, Hostejeva ul. 37, pri Mariboru. 942

VEČ NOVOZGRADB
v okolici od Din 10.000 naprej. — Stiritanovanjska novozgradba po 1 sobo, kuhinjo, delavnica, vrt, 45.000. — Hiša z dobrodočim gostilno, prekahevalnico, 3 oralov zemlje, 85.000. — Dobitkanošno vinogradno posestvo, 32 oralov, 120.000. Posredovalnica »Rapid«, Maribor, Gosposka 28. 956

HIŠA
na prodaj v Magdalenski ulici 72. 970

LESENA HIŠICA
na prodaj. Zg. Radvanje, Delavska 34. 915

MALO HIŠO
in 3000 m² zemlje prodam, tudi na obroke. Kordik, Pekre 917

VOGALNA HIŠA
6 stanovanj, velika klet, delavnica in sadnik primerno na prodaj. Ponudbe pod »Primerna cena 390.000« na upravo »Večernika«. 916

LEPE STAVBENE PARCELE
700 do 1000 m², idealna lega brez prahu, krasen razgled, blizu kolodvora, za eno- in dvodružinske vile ugodno na prodaj. Pojasnila: Mejovšek, Košaki 55, ali Tattenbachova ul. 13, telefon 2457. 887

Prodaj po ugodni ceni
LEPO PARCELO
blizu kolodvora Tezno. Naslov v upravi. 711

NOVA HIŠA
štiritanovanjska vodnjak velik vrt, mesečni dohodek din 840, poceni na prodaj. Sokolska 96, Studenci. 983

Stanovanje

NA STANOVANJE
IN HRANO
sprejem eno ali dve gospodični. Jug, Maistrova 18-I. 927

GOSPODIČNO
sprejem na stanovanje. Gledališka ul. 10. 952

DVA GOSPODA
sprejem na stanovanje, even tučno tudi na hrano, s 15. septembrom. Poseben vhod. Vprašati v upravi. 960

2 DVOSOBNI STANOVANJI
Ob Železnici št. 4-I. in 10-I. se oddajo. Vprašati v stavbeni pisarni Vrtna ul. 12. 965

Lepo opremljeno

NA STANOVANJE
s posebnim vvhodom sprejem gospoda. Loška ul. 5-I, vrata št. 7. 987

LEPI 2 SOBI IN KUHINJO
oddam. Meljska c. 31, Krivec. 1012

Dve lepi **STANOVANJI**
in dve opremljeni sobi oddam Studenci, Aleksandrova 17. 999

ENOSOBNO IN DVOSOBNO STANOVANJE
oddam s 1. oktobrom v novi hiši. Vprašati Radvanjska cesta 49. 981

STANOVANJE ODDAM
tako. Dravska 10, Benet. 976

Sobo odda
OPREMLJENO SOBO
oddam. Koroška c. 108. 953

PREPROSTEGA NIŠJE-SOLCA
sprejem v vso oskrbo. Pomoč pri učenju. Naslov v upravi. 958

SOBO
in majhno kuhinjo oddam v novi hiši s 1. oktobrom. Ljubljanska ul. 41. 955

LEPO SOBO
oddam takoj dvema ali eni osebi. Vhod iz stopnic. Naslov v upravi. 957

SOSTANOVALCA
sprejem v vso oskrbo. Jadranska 21/a, pri Presl. 961

SOBICO
oddam boljšemu gospodu. — Malenski, Jože Vošnjakova ul. 21-III, za sodnijo. 964

LEPO SOBO
v bližini parka oddam z uporabo kopalnice. Naslov v upravi. 969

SOBO
z okrobo v bližini tovarne oddam. Maribor, Kejarjeva 26. 907

Sončno separirano **SOBO**
oddam dvema gospodoma v bližini tovarne Ehrlich. Viktor Parmova 10. 950

OPREMLJENO SOBO
oddam takoj. Razlagova 24/II. 946

SOBO
s štedilnikom oddam takoj stranki brez otrok. Ljubljanska 46. 944

SOBO IN KUHINJO
z vrtom oddam. Bolfenkova ul. 4, Nova vas. 943

KUHINJO, SOBO
in dve štedilni sobi s štedilnikom oddam s 1. oktobrom. Gozdna št. 10, Maribor. 941

Sprejem **SOSTANOVALCA**
na čisto stanovanje. Naslov v upravi. 940

Lepo, sončno sobo oddam **DIJAKU.**
Klavir na razpolago. Naslov v upravi. 938

DVA DIJAKA,
nižješolca, sprejem v dobro oskrbo v sončnatu sobo z eventualno uporabo klavirja. Wildenrainerjeva 11/3. 932

SONČNO ENOSOBNO STANOVANJE
s kuhinjo oddam s 1. oktobrom. Smoletova ulica 10. 929

OPREMLJENO SOBO
oddam v našem blizu parka pred »Tremi ribniki«. Krčevina, Ribniško selo 43. 909

OPREMLJENO SOBO
s posebnim vvhodom. Metelkova 53, Magdal. okraj. 891

DIJAKA
ali boljšega delavca sprejem na stanovanje. Glavni trg 4, desno. 986

Sprejem **SOSTANOVALCA**
s hrano ali brez. Eriavčeva ul. 12. 989

STANOVANJE
dve sobi in kuhinjo oddam za din 250. Gregorinova ulica 13, Pobrežje. 1015

ODDAM SOBO
Tattenbachova 20-I, desno. 1010

V sobo s posebnim vvhodom sprejem **SOLIDNEGA SOSTANOVALCA**
Glavni trg 4-I. 1005

DVA DIJAKA
sprejem na hrano in stanovanje. Nacučičevi, Koroška cesta 27. 1005

Lepo **OPREMLJENO SOBO**
eventuelno s hrano oddam. — Stritarjeva ul. 29. 997

LEPO PRAZNO SOBO
v bližini kolodvora in šol oddam. Razlagova ul. 13-II. 996

TRI DIJAKE
sprejem na stanovanje. Naslov v upravi. 979

Prodaj

PRODAM MOTOR NSU
250 ccm. Vprašati tel. 24-69. 908

Novi, lepi **»LINER« VOZ**
ugodno ceneno naprodaj. Gostilna Šunko, Radvanje. 972

Na prodaj je nekoliko rabljenih **KADI ZA MOŠT IN SLIVE,**
25 do 30 hl vsebine po komadu. Interesenti naj javijo svoj naslov na Publicitas d. d. Zagreb, Ilica 9, pod šifro »Kada«. 905

TOVARNA SODAVICE
in pokalice na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 760

VINSKI SODI
novi iz prvovrstnega hrastovega lesa, v razni velikosti na prodaj. Franc Zorec, sodar, Breg pri Ptuiju. 910

JEDILNE IN SPALNE SOBE
sperane, poltirane, pleskane ter kuhinjske, najmoderneje opreme po najnižjih cenah. Mizarstvo in zaloga pohištva Kompara, Aleksandrova 48.

POHIŠTVO
lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Zaloga pohištva združenih mizarjev, Vetrinjska ulica 22, nasproti tvrčke V. Weigl. 9-t.

Triko bluže

čedne športne fazonne gladke in pikčaste v raznih barvah **DIN 60— in 54— pri**

C. Büdefeldt Maribor

ČISTO POHIŠTVO
za 1 osebo. Aleksandrova cesta 25-I, dvorišče. 990

OBLEKA
angleška, prvovrstna, za din 600.— na prodaj. Marijina ulica 24. 1006

POHIŠTVO
na prodaj. Marksova 11, 993

Službo dobi

INTELIGENTEN URADNIK
najmanj z dovršeno trgovsko akademijo ali abiturientskim tečajem prost vojaščine, po možnosti z bančno prakso, s perfektnim znanjem slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika ter s splošnim znanjem tujih jezikov, se sprejme v službo. Ponudbe s fotografijo pod »Reprezentativne« nasloviti na oglasni zavod Hinko Sax, Maribor, Grajski trg 8. 951

TAPETNIŠKEGA VAJENCA
sprejem, takoj A. Čerin, Koroška c. 8. 936

Iščem pošteno **POSTREZNIČO.**
Naslov v upravi. 934

URADNICO
ki ima nekaj prakse, večšo slovenske stenografije urno v strojepisju, sprejme proti takojšnjem vstopu podjetje v okolici Maribora. Ponudbe poslati pod »Trajna služba« na upravo »Večernika«. 877

PRAKTIKANTINJA
z znanjem slovenskega, srbohrvatskega in nemškega jezika ter strojepisja se išče za pisarno veletrgovine. Ponudbe v vseh treh jezikih na upravo lista pod značko »Marliiva«. 990

UČENKO
sprejem takoj gostilna »Slavija«, nasproti glavnega kolodvora. 988

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
dobrega delavca, za velike komade takoj sprejme salon »Moda«, Maribor. 1008

ŠIVILJO IN KROJAČA
sprejem takoj. Marijina 24. 1007

MODISTINJO
iščem za takeč. Kvas, Aleksandrova 32. 998

POSTREZNIČO
tako sprejem. Razlagova ul. št. 15-II. 992

PLETILJO
sprejem v stalno službo. — Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Izurjena pletilja«. 982

Službo išče

VDOVA
išče službe gospodinje in gospe. Ponudbe pod »Štev. 300« na upravo »Večernika«. 974

Stanovanje išče

SOBO
mirno in udobno, če le mogoče s posebnim vvhodom in v bližini Maistrove ulice, išče gospod s 15. t. m. Ponudbe prosim na upravo »Večernika« pod šifro »Udobnost«. 926

IŠČEM SOBO
s štedilnikom, do 15 minut od glav. kolodvora, s 1. ali 15. oktobrom. Zbičalnik Joško, pri Kregarju, Zriniskega trg 9 968

GOSPOD IŠČE SOBO
z vso oskrbo. Ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Dobra hrana«. 1011

Zgubljeno

ZLATO ZAPESTNO URO
sem izgubila od Studencev do glavnega kolodvora. Je drag spomin, zato prosim najdite-lja, da jo vrne proti nagradi v Makarjevi ul. 48. 931

Kupim

KUPIM MIZARSKO KLOP.
Prevolšek Anton, Limbuš 119, Pri ge. Modernič Antomija. 948

PARADIŽNIKA
svežega, popolnoma dozorelega, kupi vsako množino Siamič, Ljubljana. 617

Lokal

LOKAL
oddaljen 5 km od mesta, oddam za večjo obrt, eventuelno za kino. Ponudbe na upravo »Večernika« pod »Lokal št. 5«. 937

Pouk

SOLOPETJE
poučuje Skvarča, Maistrova ul. 19. 914

NEMSKI, ITALIJANSKI, FRANCOŠKI
jezik po lahki, hitri metodi. Uspeh zajamčen. Maistrova 15, pritličje, levo. 917

ENGLISH LESSONS
Miss Oxley, Krekova 18, od 1. oktobra. 687

17. — 25. septembra 1938
Lepo podeželsko glavno mesto Stajerske vabi na veliko gospodarsko razstavo, ki obsega poljedelstvo, industrijo, obrt in trgovino. Posebne razstave malih živali, rib in vrtnarstva. Razširjen zabavni park z mnogovrstnimi zabavami. Neposredna zveza z hrzovniki: Beograd-Zagreb-Maribor-Graz, Ljubljana-Maribor-Graz. Informacije daje »Putnik« v Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Mariboru in vseh drugih podružnicah.

POVEČAMO

samo na **Agfa** zanesljivem materijalu
Solidno in poceni!

Fototrgovina Ivan Pečar, Gosposka 11

Kolesa vseh znamk
na obroke Din 25.— tedensko
Magdalenc, Rače

Mal' položi dar domu na oltar!

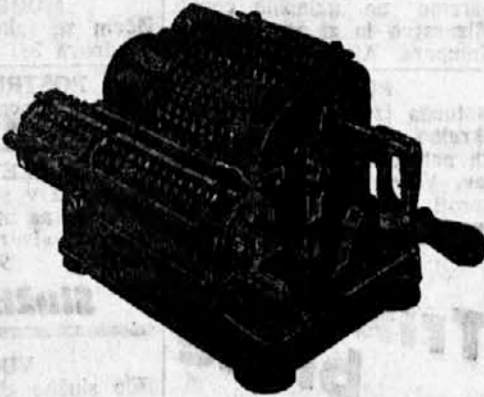

REGISTRIRNE
BLAGAJNE
ANKER

RAČUNSKI STROJI

za
vsako
stroko

Zahtevajte
ponudbe
in
prevajanje
pri:

J. KARBEUTZ, MARIBOR

Gosposka 3 Tel. 26-42

Vse za šolo in pisarno!
Papir, nalivna peresa itd.

Naznanjamo tužno vest, da je preminul naš član in večletni predsednik nadzornega odbora gospod

WEILER FRANC

trgovca v Mariboru

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto 10. septembra ob 16. (4. uri).

Ohranimo zaslužnemu tovarišu trajen spomin. Maribor, dne 9. septembra 1938.

Trgovska samopomoč
Maribor

Za vse ob smrti našega srčno ljubljenega, nepozabnega soproga, sina, brata in svaka, gospoda

Jakoba Seifrieda

trgovca

v toliki meri prejete dokaze sočutja za veliko udeležbo pri pogrebu, premnoge vence in cvetje, prečastiti duhovščini, občinskemu načelstvu Pobrežje, pevskemu društvu „Frohsinn“ in pevskemu zboru pekov izrekamo tem potom svojo iskreno, najprisrčnejšo zahvalo.

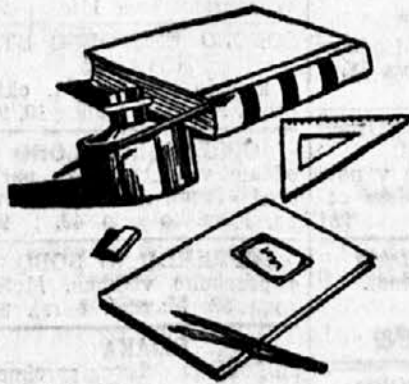
Tezno, 8. sept. 1938. V globoki žalosti
Mechtilde Seifried
in ostali sorodniki

Knjigarna Tiskovne zadruga
Maribor, Aleksandrova c. 13

ima na zalogi šolske knjige za vse šole ter tudi vse šolske potrebščine!

Pridnim dijakom
dobra obutev

Bata

3762—68801

Visoki čevlji iz močnega kravjega usnja z nestrgljivimi in nepremočljivimi gumijastimi podplati. Nepogrešljivi za šolske otroke za v dež, blato in sneg. Od 31—34 Din 39.—, od 35—38 Din 49.—,

4624—64624

Dekliški čevlji iz močnega usnja na zaponko in usnjenimi podplati. Zelo trpežni.

45300—2204

Za lepe dneve najcenejši in najtrpežnejši otroški platneni čevlji z gumijastimi podplati. Št. 27—34 Din 15.—, št. 35—42 Din 19.—, št. 43—46 Din 25.—

6922—44600

Okusni in močni dežji čevlji, izdelani iz močnega boksa, s podplati in petami iz usnja. — Št. 35—38 Din 79.—

4425—6582

Praktični ditfinčevlji z nizko peto in okraskom na zadrgi. Za učenke višjih razredov.

48322—646

Otroški čevlji iz gumija, praktični za šolsko dečo, ki hodi daleč v šolo. Za vaje v šoli in izven nje. Podložene so s toplo flanelsko podlogo

6962—44622

Odporni in močni, pa kljub temu lahki visoki čevlji za dečke iz rjavega usnja, s čvrstim usnjenim podplatom. Vel. 31—34 Din 59.—, od 35—38 Din 79.—

SPORT

8.—, 9.—, 10.— in 12.—

Priljubljene nogavice. Otroci jih radi nosijo, ker so praktične, a mame jih imajo radi, ker jih na kolenih ni treba krpati. Imajo elastično podvezo, ki dobro drži in ne veže noge

3222—48809

Čevlji iz močnega usnja z nestrgljivimi gumijastimi podplati
NEMIRNI DECI ZA ŠOLSKO IGRO

4464—6727

Dekliški čevlji iz črnega ditfina z okraskom iz laka na zadrgi

DERAN

4.—, 5.—, 6.—, 7.—

Trpežne bombažne patent-nogavice. Izdelane iz sukanca veljajo 7.—, 9.—, 10.— in 12.— din

RANILNICA
DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR v lastni novi palači na oglišču Gosposke - Slovenske ulice

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vlogo pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davno močjo — Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno

Sprejema vlogo in knjižico na tekoči račun po najugodnejšem obrestovanju

Podružnica: CELJE nasproti pošte, pri Južnoštajerski hranilnici